دەرفەت و هەڕەشەکانی
ژیری دەستکرد

هێزەکانی قەتەر بەدوای
ڕاهێنانی پێشکەوتوودا دەگەڕێن

ئاوێتەکردنی بەرگریی مووشەکی
لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست

UNIPATH

ئاسایش
لە ڕێگەی داهێنانەوە

تیرهاوێژێکی قرغی لە فێستیڤاڵی ڕاوکردنی سالبورون لە نزیک دەریاچەی ئیسیک-کول، لێهاتوویی خۆی نیشان دەدات. AFP/گێتی ئیمەیجس

گرتەکانی سەرەتا

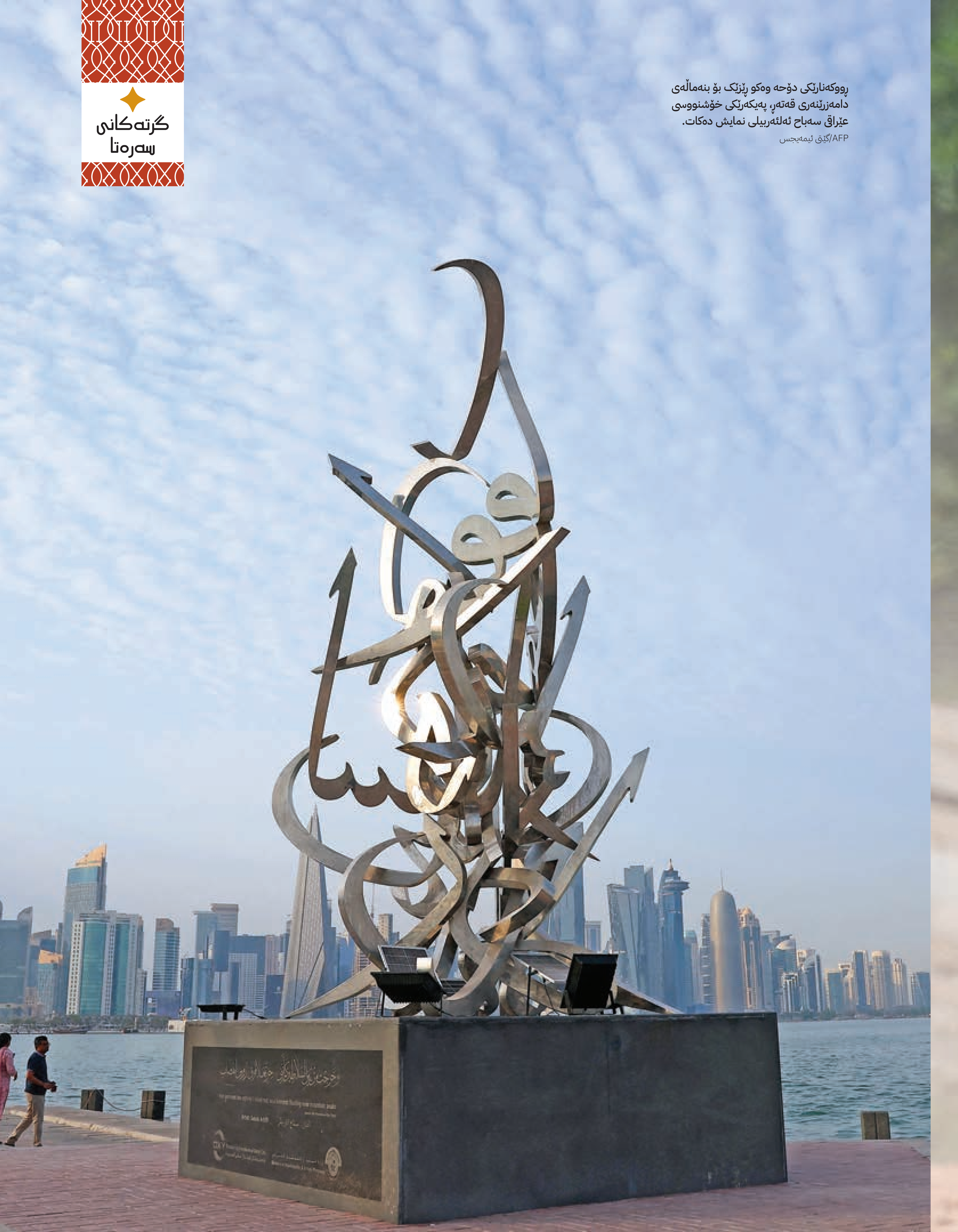

ڕووکەنارێکی دۆحە وەکو ڕێزێک بۆ بنەماڵەی دامەزرێنەری قەتەر، پەیکەرێکی خۆشنووسی عێراقی سەباح ئەلئەربیلی نمایش دەکات.

AFP/گێتی ئیمەیجس

پێڕست

6 بەرگری مووشەکیی هاوبەش لە کەنداوی عەرەبی

لیوا خالید ئەلشریان، فەرماندەی هێزی بەرگری ئاسمانی کوەیت

سیستەمێکی هاوبەشی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە پارێزگاری دەکات لەدژی هەڕەشەی ئاسمانی لەلایەن کارەکتەرە دەوڵەتی و نادەوڵەتیەکان

10 کێشەی یەمەن بۆ سەقامگیری

لیوا موحەمەد زەید ئیبراهیم، بریکاری پەیوەندیی بەرگریی یەمەن بۆ ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

میلیشیاکانی سەر بە ئێران بە قاچاخ چەک دەگوازنەوە و هەڕەشە لە کەشتییە دەریاییەکانی دەریای سوور دەکەن و کۆمەڵگای یەمەن وێران دەکەن

14 سوپای قەتەر بەدوای ڕاهێنانی پێشکەوتوودا دەگەڕێت

سوپای ئەمریکا لە ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانی داهێنانەکان لەگەڵ قەتەرییەکان هاوبەش پێدەکات

16 تێچوو و سوودەکانی ژیریی دەستکرد

سوپاکان تەکنەلۆژیای زانیاری دەگرنەبەر کە ئەدای سەربازەکان باشتر دەکات بەڵام مەترسی نوێ بۆ ئاسایشی جیهانی دروست دەکات

20 ئەفسەرانی سعودیە لە جەنگی ئەلیکترۆنیدا شارەزایی وەردەگرن

هەزاران کاتژمێر مەشق و ڕاهێنان سەربازەکان بۆ خواستەکانی جەنگی مۆدێرن ئامادە دەکات

22 پرۆفایلی سەرکردەی باڵا

سەرۆکی ئەرکانی سوپا فەریقی یەکەم سەید عاسیم مونیر، پاکستان

26 لە سەرانسەری ناوچەکە

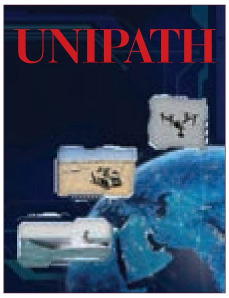

لەسەر بەرگ

ئاسایشی ناوچەیی زیاتر وابەستەی پیادەکردنی داهێنانەکانە لە بواری تەکنەلۆژیا و ڕاهێنان و ڕێکخستن.

شێوەسازی یونیپاس

UNIPATH

چاپی تایبەت

بەرگی 13

زستانی 2025

فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

فەریقی یەکەم مایکڵ

"ئێریك" کوریلا

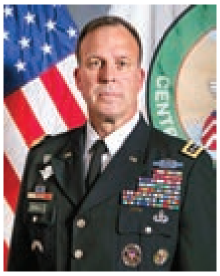

پەیوەندیمان پێوە بکە

Unipath
c/o Commander
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621 USA

**CENTCOM.
UNIPATH@MAIL.MIL**

یونیپاس گۆڤارێکی پیشەیی سەربازییە کە بەشێوەی وەرزی لەلایەن فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکاوە وەکو کۆڕبەندێك بۆ ئەفسەرانی سەربازی لە ناوچەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوری ئاسیا و ئاسیای ناوەڕاست بڵاودەکرێتەوە. هەر تێڕوانینێك کە لەم گۆڤارەدا دەخرێتە ڕوو بەهیچ جۆرێك دەرخەری سیاسەت و بۆچوونی ئەم فەرماندەییە یان هەر دەزگایەکی حکومەتی ئەمریکا نییە. وتارە هەڵبژێردراوەکان لەلایەن دەستەی یونیپاس ەوە نووسراون، بە ئاماژەکردن بە ناوەڕۆکەکانی تر ئەگەر پێویست بێت، وەزیری بەرگری ئەوەی ڕونکردەوە کە بڵاوکردنەوەی ئەم گۆڤارە گرینگ خۆی هەیە لە ئەنجامدانی کاروباری گشتی وەک ئەوەی داواکراوە لە وەزارەی بەرگری بەگوێرەی یاسا.

پەیامی سەرەکیی سەرۆک

ئێمە لە سەردەمێکدا دەژین کە تەکنەلۆژیا نوێیەکان خەریکە کێبڕکێی نێودەوڵەتی دەگۆڕن. هەرچەندە ئەمریکا بەردەوامە لە وەبەرهێنان لە تەکنەلۆژیاکانی وەک سیستەمی ئاسمانی بێ فڕۆکەوان و درۆنی ژێر دەریا و سەرزەوی، بەڵام ئێمە هیچ قۆرخکارییەکمان لەسەر ئەم توانایانە نییە.

میلیشیاکان و ڕێکخراوە توندڕەوە توندوتیژەکان کە لە ناوچەکەدا کاردەکەن، ئامێر و چەک بەدەست دەهێنن - و لە هەندێک حاڵەتدا بەرهەمیان دەهێنن - کە دەتوانن زیانێکی زۆر بگەیەنن بەبێ ئەوەی کارپێکەرەکانیان بخەنە مەترسیی.

خاوەندارێتیکردنی ئەم چەکە هەرزانانە کە بە ئاسانی دەستدەکەون، دەکرێت ئەوە دیاری بکات کە کێ لە ململانێیەک سەردەکەوێت. لە شەڕەکانی ئەم دواییەی وەک شەڕی ئۆکرانیا، دەبینین فڕۆکەی بێ فڕۆکەوانی تارادەیەک هەرزان کەشتییە جەنگییە زۆر گرانبەهاکان نوقم دەکات.

ئەمریکا و هاوبەشەکانمان ڕێبازێکی چالاکانە دەگرنەبەر لە ڕێگەی لەخۆگرتنی داهێنانە سەربازییە مۆدێرنەکان کە ئاسایشی ناوچەکە باشتر دەکەن بۆ گەڕانەوەی زیاتری وەبەرهێنان.

تا ئەو کاتەی کە وەک جێگری فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا دەستنیشانکرام، فەرماندەیی کەشتیگەلی پێنجەمی ئەمریکام دەکرد کە بنکەکەی لە دەرەوەی بەحرەین بوو. ئەو ئاوانەی هێزە دەریاییەکانمان دەوریەی تێدا دەدەن، کە لە کەناڵی سوێسەوە تا باکووری کەنداوی عەرەبی درێژدەبێتەوە، ڕێڕەوێکی گرنگن بۆ ڕێژەیەکی زۆری بازرگانی جیهانی. 8 هەزار کیلۆمەتر لە کەناڵی سوێسەوە دوورە، لە نزیکی نیمچە دوورگەی عەرەبی تا باکووری کەنداوی عەرەبی.

بە لەبەرچاوگرتنی ئەو مەودا فراوانە، بە سادەیی دروستکردنی ئەو هەموو کەشتیە بۆ ئەوەی ڕووبەرێکی ئەوەندە گەورە بگرێتەوە، کرداری نییە و تێچووەکەی گەلێک زۆرە. کەواتە، ئێمە ڕوومان لە داهێنانی تەکنەلۆژیایی کردووە. هەرچەندە فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان نزیکەی 30 ساڵە هەیە و ئامێری ژێر ئاوی بێشوفێر نزیکەی 10 ساڵە هەیە، بەڵام کەشتییە بێفڕۆکەوانەکان تازە دەگەنە پێگەیشتنی تەکنەلۆژی، و هەروەها ئەم درۆنە سەرزەوییانە بوونەتە دوایین سەرنجمان.

ئەم سەکۆیە سەرئاوکەوتووە بێ کارمەندانە بینینمان بەسەر ئاسۆدا درێژ دەکەنەوە، هەستەوەر و کامێراکانیان ملیۆنان بیت داتا دەگەیەنن کە بە سیستەمی زیرەکیی دەستکرد بەگوێرەی پەیوەندیدارییان جیاکراونەتەوە.

بەڵام ئەم ئامێرانە بەندن بە باشی ئەو کەسانەی کە بەڕێوەیان دەبەن.

لە ساڵی 2021 فەرماندەیی ناوەندی هێزی دەریایی ئەمریکا هێزی ئەرکی 59ی وەک یەکەم هێزی ئەرکی تایبەت بە زیرەکی بێ فڕۆکەوان و ژیریی دەستکرد دروست کرد. لە سەرەتای ساڵی 2024 ئەم هێزە ئەرکییە زیاتر لە 34 ڕاهێنانی ئەنجامدابوو بۆ ڕاهێنانی کارمەندان لە بواری تەکنەلۆژیای پێشکەوتووی دەریایی. بەڕێوەبەرانی ئەم سیستەمە بێکارمەندانە بە ڕێژەیەکی بەرچاو زانیاری و ئەزموونیان بەدەستهێناوە.

هەروەها پێکهاتەکانی تری فەرماندەیی ناوەندی سەرنجیان خستۆتە سەر سیستەمی بێکارمەند کە بەپێی پێداویستیەکانیان گونجێنراوە. بۆ نموونە، هێزی ئەرکی 99 لە هێزی ئاسمانی ئەمریکا بیر لە بەکارهێنانی درۆنی ئاسمانی دەکاتەوە لە سەرچاوە نائاساییەکانی وەک ئەوانەی کە دەکرێت بە شێوەیەکی دیجیتاڵی چاپ بکات بە نزیکەی 3,000 دۆلار بۆ هەر دانەیەک.

هێزی ئەرکی 39 لە سوپای ئەمریکا سیستەمی زەمینی بێ کارمەندی ڕۆبۆتی تاقیدەکاتەوە کە دەتوانێت بە سەلامەتی پێویستی بۆ سەربازەکان لە مەیدانەکەدا دابین بکات. هێزی ئەرکی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی ژمارە 179 لێکۆڵینەوە لە بەکارهێنانی درۆنی هێرشبەری یەکجار بەکارهێنراو دەکات بۆ بەهێزکردنی کاریگەریی شەڕکردن.

جێبەجێکردنی ئەم داهێنانانە، چ بەرگری و چ هێرشبەردن وەک کارێک دەمێنێتەوە، کە لە گەشەکردندایە بەڵام دەرفەتێکی گەورە دەڕەخسێنێت بۆ ئەوەی بە خێرایی و کاریگەرییەوە کار بکات.

هەروەها ئەم سەکۆیە دەرفەتێک بۆ فراوانکردنی هاوبەشییەکان بە شێوازی ناوازە دەڕەخسێنن. بۆ نموونە ئەردەن زیاتر لە دوو ساڵە ناوەندێکی سەرەکییە بۆ ئۆپەراسیۆنە بێ فڕۆکەوانەکان. ناوەندی ئۆپەراسیۆنی ڕۆبۆتی ئەردەنی (J-ROC) نموونەیەکی درەوشاوەی هاوبەشییە لە باشترین حاڵەتدا، لەگەڵ سوپای ئەمریکا و ئەردەن شانبەشانی یەکتر خزمەت دەکەن لەکاتێکدا ئێمە پەرە بە توانای پێشکەوتوو دەدەین.

لە کاتێکدا کە چاومان لە داهاتووە، هەریەکێک لە ئێمە - ئەمریکا و هاوبەشەکانی، هاوپەیمانان و هاوڕێکانی - پێویستە بەردەوام بن لە پیادەکردنی ئەم تەکنەلۆژیایانە بەگوێرەی دۆخە ئاسایەشییە ناوازەکانمان.

جێگری فەریق براد کوپەر

جێگری فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

شێوەسازی یونیپاس

بەرگری مووشەکیی هاوبەش
لە
کەنداوی عەرەبی

سیستەمێکی هاوبەشی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە پارێزگاری دەکات لەدژی هەڕەشەی ئاسمانی لەلایەن کارەکتەرە دەوڵەتی و نادەوڵەتیەکان

لیوا خالید ئەلشریان، فەرماندەی هێزی بەرگری ئاسمانی کوەیت

بەرگری ئاسمانی و مووشەکیی یەکخراو (IAMD) لە سەردەمی ئاشتی و ململانێدا پێویستە و چارەسەرێکی نموونەییە بۆ بەرەنگاربوونەوەی هەڕەشە ئاسمانییەکانی ئێستا و داهاتوو. ئەمە ئاوێتەکردن و هەماهەنگی لە نێوان هەموو سیستەمەکانی بەرگریدا فەراهەم دەکات بۆ پاراستنی ناوچە گرنگ و ستراتیژەکان لە هەڕەشە ئاسمانییەکان.

پەرەسەندنی هەڕەشەی ئاسمانی بە بەکارهێنانی سیستەمی ئاسمانی بێ فڕۆکەوان (UAS)، مووشەکی کروز (CM) و مووشەکی بالیستی تاکتیکی (TBM) بە خێرایی ڕوودەدات و بە شێوەیەکی بەرفراوان و کاریگەر لەلایەن کاراکتەرە جیاوازەکانەوە بەکاردەهێنرێت.

UAS پێوەری تاکتیکی و تەکنیکی باشتر دەکات هەروەها ئاماژەی ڕادار و گەرمی کەم دەکاتەوە و ڕەنگە گرنگییەکەی گەشە بکات چونکە ژیریی دەستکرد (AI) ڕۆڵێکی زیاتر دەگێڕێت.

لە لایەکی دیکەوە فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان بچووکی بازرگانیش بە شێوەیەکی بەرفراوان لە بەرەکانی شەڕدا بەکاردەهێنرێت دوای ئەوەی تواناکانیان بۆ هەڵگرتنی چەکی کوشندە بەرزکراونەتەوە. ئەم جۆرە درۆن تێچوویان کەمە و بە ئاسانی لە بازاڕە بازرگانییەکان دەستدەکەون.

سەبارەت موشەکە کرووزەکان، پێشبینی دەکرێت کە پێشکەوتنەکانی داهاتوو ببێتە هۆی زیادبوونی مەودا و بەردەوامبوونی توانای جووڵەیان لە بەرزاییە نزمەکان و خێراییە بەرزەکاندا. مووشەکی کروز توانای کارکردنیان بە خێرایی ژێر دەنگی و سەروو دەنگی و هایپەرسۆنیک هەیە.

مووشەکی کروزی هایپەرسۆنیک بە چەکی زۆر پێشکەوتوو دادەنرێن. ئەمەش بەهۆی توانای گۆڕینی ڕێڕەوی موشەکییەوە بە درێژایی گەشتەکە بە خێرایی ماک 7 یان زیاتر. نزمیی ڕێژەی یەکتبڕی بەریەککەوتنی ڕاداریی ئەوان وایان لێدەکات بەشێوەی کرداری دەستنیشان نەکرێن و توانای جووڵەیان لە ماوەی تەواوی ڕێڕەوی فڕیندا ئەگەری دەستنیشانکردنی کەمدەکاتەوە.

هەروەها بڵاوبوونەوەی TBM بە ژمارەیەکی زۆر و هەڵگرتنیان لەلایەن سەرچاوەی هەڕەشە جۆراوجۆرەوەکان گەشەیەکی مەترسیدارە لە هەموو کاتێکدا

لیوا خالید ئەلشریان

و لە هەموو شوێنێکدا چونکە ئەم مووشەکانە سوود لە خێرایی و گەیشتنیان وەردەگرن. بۆیە پێویستە سیستەمی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە و ئامادەیی بالآی شەڕ 24 کاتژمێری هەر ڕۆژێک بەردەوام بێت بۆ وەڵامدانەوەی خێرا.

بۆ بەرپەرچدانەوەی هەڕەشە ئاسمانییەکان بە شێوەیەکی کاریگەر پێویستە سیستەمی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە کاتێکی پێویست بۆ سیستەمی فەرمان و بەڕێوەبردن دابین بکات بۆ ئەوەی لە ساتەوەختی گونجاودا بڕیاری دروست بدات، چونکە لەم دواییانەدا هەڕەشەی ئاسمانی پەیوەست بە بەکارهێنانی هەندێک سوودەوە کە گرنگترینیان بریتییە لە هۆکاری دزەکردن بە یاخود کروزی نزم فڕیو 'UAS' بەکارهێنانی مووشەکی کە ڕێژەی یەکتبڕی بەریەککەوتنی ڕاداری زۆر نزمیان هەیە و توانای مانۆڕکردنیان هەیە بۆ کەمکردنەوەی دۆزینەوە و بەدەستهێنانی سەرسوڕمان.

چەمکی IAMD بە زۆر گرنگ دادەنرێت بۆ بەدەستهێنانی بەرگری ئاسمانی ناوچەیی کاریگەر، ئاوێتەکردن و هاوئاهەنگی هۆشداری پێشوەختە، فەرماندەیی و کۆنترۆڵکردن، و سیستەمی بەرگری ئاسمانی. بۆیە، بۆ ئەوەی هەر بەرگرییەکی ئاسمانی کاریگەر بێت، پێویستە ئەمانەی خوارەوە بەدەست بهێنرێت:

یەکەم، پەرەپێدانی سیستەمی بەهێزی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە کە بتوانێت هەموو جۆرە هەڕەشەیەکی ئاسمانی دەستنیشان بکات، بەتایبەتی ئەو ئامانجانەی کە یەکتبڕی بەریەککەوتنی ڕاداریان زۆر بچووکە (هێواش و نزم و بچووک) و لە کاتی گونجاودا دەستنیشانیان بکات بۆ ئەوەی سیستەمی بەرگری ئاسمانی بتوانێت بەرپەرچدانەوەی هەڕەشەکان بداتەوە و لەناویان ببات پێش ئەوەی بە ئامانجەکانیان بگەن.

سووڕی OODA

ئەگەر ئێمە سووڕی OODA لە بڕیاردانی IAMD جێبەجێ بکەین و بتوانین کار بکەین بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی هەڕەشەی ئاسمانی لە کات و شوێنی گونجاودا، ئەوا دەتوانین هەڕەشەی ئاسمانی شکست پێبهێنین. بەڵام ئەگەر ئێمە لە دوای تەواو پێشکەوتنی هەڕەشەی ئاسمانی کاردانەوەمان هەبێت، ئەوا تووشی پاشەکشە دەبین.

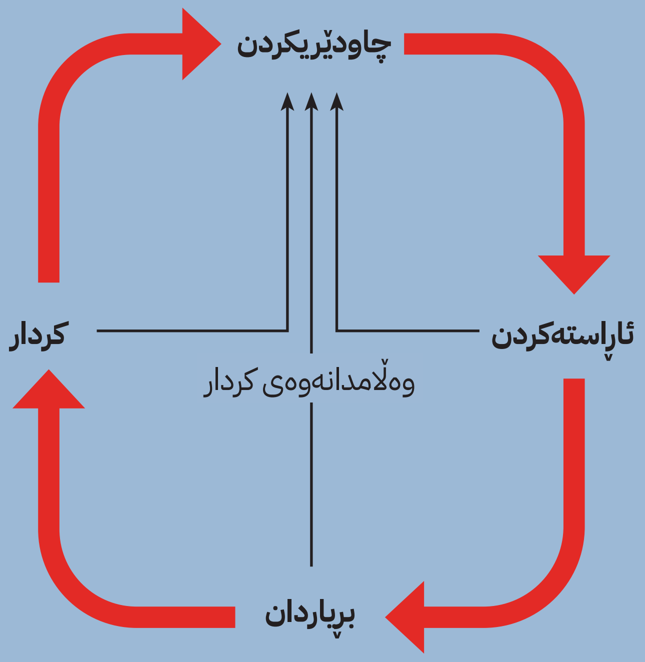

لیوا خالید ئەلشریان لەگەڵ برادلی سوانسۆن لیوای ئەوکاتەی هێزی ئاسمانی ئەمریکا لە ویلایەتە یەکگرتووەکان ئامادەی پێداگری هەڵۆی 22 (Eagle Resolve 22) بوو.
عەریف. لیۆ جێنکینز/سوپای ئەمریکا

دووەم، پێویستە لە ڕێگەی پەیوەندیی پارێزراوەوە ناوەندێکی فەرماندەیی و کۆنترۆڵکردنی کاریگەر و پێشکەوتوو لەگەڵ هەستەوەرەکانی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە و سیستەمی چەکی بەرگریی ئاسمانیدا بگونجێنرێت یەکبخرێت بەجۆرێك هەموو پێداویستییەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی لەخۆبگرێت. پێویستە ناوەندی فەرمان و بەڕێوەبردن بتوانێت وەک بەشێک لە تۆڕە نیشتمانی و ناوچەییەکان کار بکات. پێویستە لەگەڵ سیستەمی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختەی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو هەروەها لەگەڵ سیستەمی هێزەکانی هاوپەیمانان ئاوێتە بێت. مەشقی بەردەوام کە تاقیکردنەوەی ڕاستەقینە لەخۆدەگرێت، پێویستە کارامەیی کارمەند لەم ناوەندانەی فەرمان و بەڕێوەبردندا چڕتر بکاتەوە بۆ دڵنیابوونەوە لە بڕیاردانی دەستبەجێ.

سێیەم، پێویستە چەترێکی بەرگری ئاسمانی یەکگرتوو پەرەپێبدەین کە توانای تێکشکاندنی هەموو جۆر و سەرچاوەکانی هەڕەشەی هەبێت بەبێ گوێدانە بەرزی، خێرایی و ڕێڕەوەکەیان. پێویستە پلاندانان تیشک بخاتە سەر بەرگریی ئاسمانیی کە توانای بەرپەرچدانەوەی هێرشی بەکۆمەڵی 360 پلەیان هەبێت و لە ڕێگەی بەرزکردنەوەی ئاستی ئەدای کارکردن بە بەکارهێنانی زیرەکیی دەستکرد ئامادەیی جەنگیی کارمەندان و ئامێرەکان بپارێزن. بۆ دڵنیابوون لە ئاسایشی سیستەمی کۆمپیوتەر، پێویستمان بە سیاسەتێکی ئاسایشی ئەلیکترۆنی هەیە کە لەگەڵ پەرەسەندنی هەڕەشەکان پەرەبستێنێت. و لەسەر ئاستی نیشتمانی و ناوچەیی گونجاو بێت.

فڕۆکەیەکی K-3 ی سووتەمەنی هەڵگری هێزی ئاسمانی شاهانەی سعودیە هاوشان لەگەڵ فڕۆکە F-15C ەکانی سعودیە و ئەمریکادا دەفڕێت. ڕاهێنانەکان تیشک دەخەنە سەر توانای هاوبەشە فرەنەتەوەییەکان بۆ کارکردن لەسەر سەکۆ و سیستەمە هاوشێوەکان.
هێزی ئاسمانی شاهانەی سعودیە

هێشتا IAMD لە هەردوو پرسی سیاسەت و تەکنیکیدا ڕووبەڕووی ئاستەنگ دەبێتەوە. پێویستە بەسەر ئەمانەدا زاڵ بین. یەکەم، پێویستە بە پلانێکی درێژخایەن سیاسەتی ڕوونی نیشتمانی بنیات بنرێت کە پرسەکانی چۆن، کێ، لە کوێ و کەی ڕوونبکاتەوە. پێویستە سیاسەتە نیشتمانییەکان لەسەر ئاستی ناوچەیی هاوئاهەنگ بکرێن بۆ دروستکردنی سیاسەتێکی هاوبەش.

لە لایەکی ترەوە پێویستە بە زووترین کات ئاستەنگە تەکنیکیەکان چارەسەر بکرێن چونکە هەڕەشە ئاسمانییەکان بە خێرایی پەرەدەستێنن. پێویستە IAMD بە خێرایی نوێبکرێتەوە تا لەگەڵ ئەو هەڕەشانە بگونجێت.

عەقید جۆن بۆید لە هێزی ئاسمانیی ئەمریکا شێوازێکی بڕیاردانی بە ناوی سووڕی OODA پەرەپێدا کە چوار هەنگاو لەخۆدەگرێت(چاودێریکردن، ئاڕاستەکردن، بڕیاردان، کردار).

ئەگەر ئێمە سووڕی OODA لە بڕیاردانی IAMD جێبەجێ بکەین و بتوانین کار بکەین بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی هەڕەشەی ئاسمانی لە کات و شوێنی گونجاودا، ئەوا دەتوانین هەڕەشەی ئاسمانی شکست پێبهێنین. بەڵام ئەگەر ئێمە لە دوای تەواو پێشکەوتنی هەڕەشەی ئاسمانی کاردانەوەمان هەبێت، ئەوا تووشی پاشەکشە دەبین.

هەر بۆیە IAMD چاودێری لەلایەن سیستەمی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە، ئاڕاستەکردن و بڕیاردان لە ناوەندی فەرمان و بەڕێوەبردن، و کردار لەلایەن سیستەمی چەکی بەرگریی ئاسمانییەوە دابین دەکات. ئاوێتەکردن و کارکردنی هاوبەش لە هەموو ئەم ئاستانەدا یارمەتیدەرمان دەبێت بۆ شکستپێهێنانی هەڕەشە ئاسمانییەکان. ✦

شێوەسازی یونیپاس

کێشەی یەمەن بۆ سەقامگیری

میلیشیاکانی سەر بە ئێران بە قاچاخ چەک دەگوازنەوە و هەڕەشە لە کەشتییە دەریاییەکانی دەریای سوور دەکەن و کۆمەڵگای یەمەن وێران دەکەن

لیوا محەمەد زەید ئیبراهیم، بریکاری پەیوەندیی بەرگریی یەمەن بۆ ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

لیوا محەمەد زەید ئیبراهیم، بریکاری پەیوەندیی بەرگریی یەمەن بۆ ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

یەکێک لە گرنگترین کۆبوونەوەکانی گفتوگۆی مەنامە لە تشرینی دووەمی 2023 بریتی بوو لە کۆبوونەوەیەکی تایبەت سەبارەت بە داینامیکی قەیرانی دەسرای سوور، کە بە شێوەیەکی بەرچاو لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و قۆچی ئەفریقا و یەمەندا پەرەی سەندووە. لە ڕاستیدا ئەو ململانێیانەی کە لە ناوخۆدا سەرهەڵدەدەن زۆرجار سنوورەکان دەبڕن، وەک ئەوەی لە سوریا، یەمەن، لیبیا و سۆماڵدا ڕوویدا.

ئەم ململانێیانە لێکەوتەی نەرێنییان هەیە، بەتایبەتی لە دەریای سووردا. ئەوان کۆچکردنی نایاسایی و قاچاخچیەتی چەک و هەروەها ئەو تیرۆرەی کە لەلایەن ئەلقاعیدە و داعشەوە ئەنجام دەدرێن چڕتر کردووەتەوە کردووەتەوە.

دەریای سوور بۆ ناوچە عەرەب زمانەکان زۆر گرنگە. ئەم ناوچەیە مێژووەکەی دەگەڕێنێتەوە بۆ شارستانییەتە کۆنەکان و یارمەتی لەدایکبوونی سێ ئایینی ئیبراهیمی دا. حەوت وڵاتی عەرەب زمان لە ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوای دەریای سووردا هەن، ئەوانیش بریتیین لە ئەردەن، سعودیە، سۆماڵ، جیبۆتی، سودان و میسرن، لەگەڵ وڵاتی من یەمەن. ئەم وڵاتانە نزیکەی 90%ی کەناراوەکان و بەندەرەکانی دەریای سوور پێکدەهێنن.

پێویستە سیاسەتی نێودەوڵەتی ئەم ڕێڕەوە ستراتیژییە بەڕێوەببات. گرنگی ناوازەی جیۆپۆلەتیکی دەریای سوور لە ڕێڕەوە ئاوییە نێودەوڵەتییەکانی دیکە جیای دەکاتەوە. خاڵی یەکگرتنی ستراتیژی پێکدەهێنێت، بەتایبەتی بەهۆی چەقی نێوەندگیرییەوە لە نێوان سێ کیشوەری جیهانی کۆن (ئاسیا، ئەفریقا و ئەوروپا). وە پەیوەندییەکی دەریایی ستراتیژی لە نێوان دەریای ناوەڕاست و زەریای هیندی پێکدەهێنێت.

جگە لەوەش چەندین دورگەی ستراتیژی بەڕێوەبردنی گەرووەکان و خاڵەکانی خنکاندن دەکەن. دەستەبەرکردنی ئاسایشی یەمەن ڕەچاوکردنێکی گرنگە لە چوارچێوەی بابەتی ئاسایشی نەتەوەیی عەرەبیی ئەفریقیدا. ئەمەش کاریگەری لەسەر هاوسەنگی هێز دەبێت.

ئەوەی لە یەمەن ڕوودەدات کاردانەوەی لەسەر ئاسایشی دەریای سوور هەیە. لەوەتەی میلیشیا حوسییەکان کەناراوەکانی ڕۆژئاوای یەمەنیان خستووەتە ژێر ڕکێفی خۆیانەوە، مەترسییە کاریگەرەکان لەسەر ئازادی کەشتیوانی دەریایی بەتایبەتی لە دەریای سوور زیادی کردووە. ئەم میلیشیایانە هەڕەشە لە ئاسایشی ناوچەکەش دەکەن، بەتایبەتی دوای ئەوەی دەستیان بەسەر بەندەری حودەیدەدا گرت کە گەورەترین بەندەری کەنارەکانی ڕۆژئاوای یەمەنە.

لەم ڕووەوە، پشتیوانی ئێران لە بوونی میلیشیا حوسییەکان لە دەریای سووردا، نوێنەرایەتی خاڵێکی گرنگ لەستراتیژی ئێران دەکات و خواست و ئیرادەی ئێران بۆ بەڕیوەبردنی ڕێڕەوی ئاوی نێودەوڵەتیی گرنگی لەو جۆرە زیاد کردووە.

ئێران هەوڵیداوە گوشارەکان بۆ بەرەوپێشبردنی پرۆژە ئەتۆمییەکەی بەکاربهێنێت، لەوانە هەڕەشەکردن لە ڕێڕەوی بازرگانی جیهانی بۆ پەرەسەندنی بەرژەوەندییەکانی.

کەشتی بارهەڵگری نێودەوڵەتی گالاکسی لیدەر کە لەلایەن حوسییەکانەوە ڕفێندرابوو، لە کەناراوەکانی یەمەن لەنگەری گرتووە. تیمە فرەنەتەوەییەکان دوای دەستبەسەرداگرتنی لە مانگی تشرینی دووەمی 2023 بۆ چەند مانگێک دیارنەمان. ڕۆیتەرز

منداڵانی یەمەن کە لە مانگی ئاياری 2024دا ناچار بوون بەشداری کەمپێکی هاوینەی حوسییەکان بکەن کە لەلایەن حوسییەکانەوە پاڵپشتی دەکرێت، لە ئایدۆلۆژیای شەڕانگێزی ئەو گروپەدا پەروەردە دەکرێن. ڕۆیتەرز

ئەمانە ڕاستیی ئاشکران. هێزەکانی ئەمریکا چەندین کەشتییان ڕاگرت کە چەک و تەقەمەنیی نێردراویان بۆ میلیشیا حوسسیەکان هەڵگرتبوو. بۆ سنووردارکردنی دابینکردنی چەک بۆ میلیشیا حوسییەکان و ڕێگەدان بە هەڕەشەکردن و هێرشکردنە سەر ئەو کەشتیانەی کە لە دەریای سوور دەپەڕنەوە، باوەڕمان وایە دەبێت هەموو پشتیوانییەکی سەربازی بۆ گەیشتن بە میلیشیا حوسییەکان ڕابگرین. هەروەها ئەمەش یارمەتیدەر دەبێت بۆ ڕێگریکردن لە جەنگێک کە دەکرێت هەموو ناوچەکە بگرێتەوە.

هەروەها یارمەتیدەر دەبێت لە کەمکردنەوەی ئازار و مەینەتیەکانی گەلی یەمەن. بەداخەوە، وا دە ساڵ بەسەر قێزەونترین شێوەکانی سوکایەتی پێکردن و چەوساندنەوەدا تێپەڕیوە، و مەرگەساتەکەمان بەردەوامە لە قووڵبوونەوە.

ئەزموونی باوی یەمەن یەکێکە لە نەهامەتییە کۆمەڵایەتییەکان

بۆ گەیشتن بە خواستەکانی ئێران، ئەم دەوڵەتە زیانبەخشە بەلەمی بۆمبڕێژکراو و مینی دەریایی و فڕۆکەی بێفڕۆکەوان بۆ میلیشیا حوسییەکان کۆمەک دەکات، هەروەها بۆ زیادکردنی کوشندەیی هێرشی حوسییەکان مەشق و ڕاهێنان دابین دەکات.

بەدەستکەوتنی ئەم دواییانەی حوسییەکان بە بەلەمەی پاڵنەری خۆکاری ئێرانی کە بۆ دووبارە کردنەوەی هێرشەکان لە دوورەوە بەڕێوەدەبرێن، دەریای سووری کردووەتە ناوچەیەکی جەنگی.

تیرۆری حوسی لە دەریای سوور، کە گەرووی بابولمەندەب کە یەکێکە لە جەنجاڵترین ڕێڕەوی کەشتیوانی لە جیهاندا، بازرگانیی جیهانی سەرکوت کردووە.

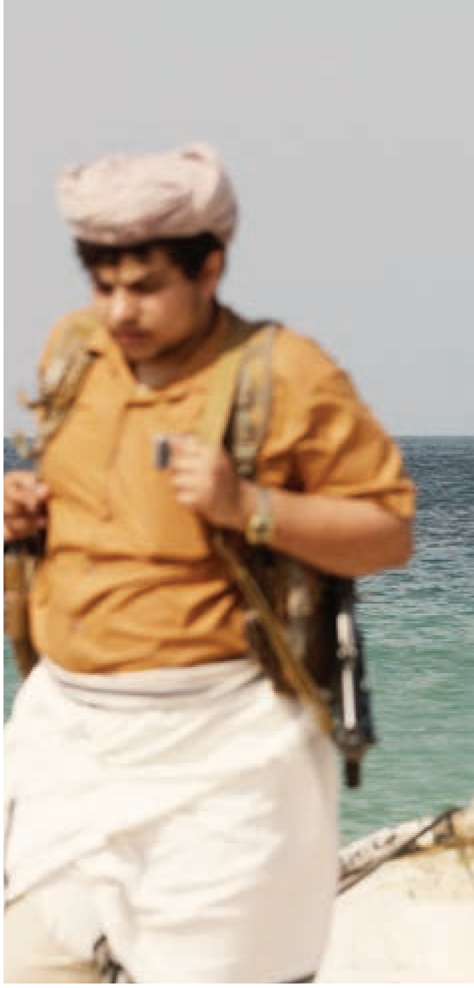

که بەشێکی بەهۆی بەرزترین ئاستی بێکارییەوە لە جیهاندا خراپتر بووە. هەلی کاری زۆر کەمە و بواری ژیانی کۆمەڵایەتیی بۆ ملیۆنان هاوڵاتی تەواو سنورداره. شارەکان بێبەشن لە خزمەتگوزاری و دانیشتووانیان ناتوانن پێداویستیەکانیان دەستەبەر بکەن.

بەرزبوونەوەی تێچووەکان، لەنێوانیاندا بۆ گواستەنەوەی زۆر پێویست و سووتەمەنی، لەگەڵ دارمانی ڕێژەی ئاڵوگۆڕی دراودا یەکدەگرن. شارەکان قەرەباڵغن بە خەڵکی ئاوارە، وە هاتنی کۆچبەرانی نایاسایی مەتوسی خۆحەشاردانی چەکدارانی تیرۆریست لە ناویاندا زیاد دەکات.

ئەمەش واقیعێکی دروست کردووە کە تێپەڕاندنی ئەستەمە. چاکسازی ناتوانێت ڕێژەی ئەو دابەشبوون و پچڕانە بەرفراوان و بێ وێنەیە لە پێکهاتەی دانیشتوواندا هاوسەنگ بکاتەوە. وە دۆزینەوەی چارەسەی سەرکەوتوو هەتا ئێستاش بە ئەستەم ماوەتەوە.

تۆڕی دەسەڵاتە نێودەوڵەتییەکانی سەلامەتی خۆراک (INFOSAN) پێشبینی خراپتربوونی قەیرانی برسێتی لە هەندێک لەو پارێزگایانەی یەمەندا کردووە کە لەلایەن میلیشیا حوسییەکان داگیرکراون، ئەمەش لەبەرئەوەی نەتەوە یەکگرتووەکان دابینکاری هاوکاریی خۆراکی ئەو ناوچانەی وەستاند.

لە ڕاستیدا، ڕاپۆرتێکی تۆڕی سیستەمی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختەی برسێتی ئاماژەی بەوە کردووە کە بەرنامەی خۆراکی جیهانی لە مانگی کانوونی یەکەمی 2023ـدا دابەشکردنی خۆراکی بۆ ناوچەکانی باکووری یەمەن کە لەژێر دەسەڵاتی حوسییەکاندان ڕاگرتووە. بە دڵنیاییەوە ئەوەش دەبێتە هۆی تێکچوونی ئاسایشی خۆراک لە ساڵی 2024ـدا.

ڕاپۆرتەکە نیگەرانی دەربڕیوە لەوەی دانیشتوانی ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی حوسییەکان بە شێوەیەکی مەترسیدار تووشی بەدخۆراکی دەبن، واتە لانیکەم 1 لە هەر 3 خێزانێک تووشی کەمیی خۆراک و دەرمان دەبن، ئەمەش ژمارەی گیانلەدەستدان زیاد دەکات.

جگە لەوەش تۆڕی دەسەڵاتە نێودەوڵەتییەکانی سەلامەتیی خۆراک ئاماژەی بەوە کردووە کە ملیۆنان خێزان لە پارێزگا گوندنشینەکانی ژێر دەسەڵاتی حوسییەکان سەرچاوەی جێگرەوەیان نییە بۆ خۆراکی سەلامەت کە قەرەبووی لەدەستدانی هاوکاری خۆراکی نێودەوڵەتی بکاتەوە. ئەمەش نەک هەر کورتهێنانەکە دوو هێندە دەکات بەرەو دابینکردنی ئاسایشی خۆراک، بەڵکو ئەم پارێزگایانە ناچار دەکات ڕێوشوێنی توند بگرنەبەر بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی برسیەتی و نەخۆشی کە لە ئارادان. ✦

سەربازانی یەمەن لە پارێزگای مەئریب نمایش دەکەن.

AFP/گێتی ئیمەیجس

سوپای قەتەڕ

بەدوای ڕاهێنانی پێشکەوتوودا دەگەڕێت

سوپای ئەمریکا لە ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانی داهێنانەکان لەگەڵ قەتەڕییەکان هاوبەش پێدەکات

دەستەی یونیپاس | وێنەکان لەلایەن ناوەندی سوپای ئەمریکا

لە میانی سەردانی هێزە وشکانییەکانی قەتەڕ بۆ ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانی (NTC) فۆرت ئیرین لە کالیفۆرنیا لە مانگی شوباتی 2024، کە خاکە سەختەکەی بە ژینگەیەکی ڕاستەقینە دادەنرێت بۆ مەشقکاری شەڕی تانک و پیادە، یونیپاس لەگەڵ لیوا محەمەد ئەلکوواری چاوپێکەوتنی ئەنجامدا. ناوبراو سەبارەت بە تواناکانی ناوەندەکە و ڕێگاکانی پەرەپێدانی لێهاتوویی هێزە دۆستانەکانی ئەوێ دووا.

شاندی سەربازیی قەتەر سەردانی تیمێکی سوپای ئەمریکا دەکات لە NTC

یونیپاس: بۆچوونت لەسەر ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانیی سوپای ئەمریکا چییە؟

موقەدەم محەمەد: لە یەکەم سەردانمان بۆ ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانیی سوپای ئەمریکا کە بە یەکێک لە باشترین ناوەندەکانی مەشق و ڕاهێنان لە جیهاندا دادەنرێت، کە خاوەنی سیستەمی یەکگرتووی یەکەی دامەزراوەیی و نوێترین تەکنەلۆژیایە، بۆمان دەرکەوت کە ئەزموونێکی ڕاستەقینەی شەڕ بۆ بەشداربووان دابین دەکات لە ژینگەیەک کە ڕەنگدانەوەی باروودۆخی مەیدانی جەنگە، لە شەڕکردن لە ناوچە سەختەکانەوە بۆ شارە قەرەباڵغەکان و هەروەها شەڕی زرێپۆش لە ناوچە کراوەکان و ناوچە شاخاوییەکان.

یونیپاس: چۆن تەکنەلۆژیا و شارەزایی ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانی دەتوانێت یارمەتیدەر بێت بۆ پەرەپێدانی لێهاتوویی هێزە چەکدارەکانی قەتەر؟

موقەدەم محەمەد: سوپای ئەمریکا توانای بێئەندازەی هەیە و هەروەها سەرچاوەی هەیە بۆ بەدەستهێنان و پەرەپێدانی تەکنەلۆژیای نوێ کە یارمەتیدەرە بۆ دیاریکردنی شوێنی دوژمن و ئاراستەکردنی لێدانی ورد، ئەمە جگە لەوەی هێزەکانی خۆی لە تەقەی دوژمنکارانە دەپارێزێت. هەروەها خاوەنی تەکنەلۆژیای پێشکەوتووی ڕاهێنانی شەڕکردنە. هەموو سەرباز و گوێزەرەوەیەک بە هەستەوەری پێشکەوتوو ئامێربەندکراوە کە شوێنی هێزەکان و ئاستی بریندار‌بوونی هەر سەربازێک ئەو زیانانەی کە لە بەرەکانی شەڕدا بە هەر پارچە ڕەقەکاڵایەکی سەربازی دەگات بە فەرماندەی ڕاهێنان و سەرپەرشتیاران ڕادەگەیەنێت. ئەمەش پێیان دەڵێت کە ئایا هێزەکان لە ئامانجە دیاریکراوەکانیان سەرکەوتوو بوون یاخود شکستیان هێناوە، وە هەر هەڵەیەک دەستنیشان دەکات کە فەرماندەکانی پەل یان لقەکان ئەنجامیان داوە تا لە داهاتوودا خۆیانی لێ بەدوور بگرن. ئەم جۆرە تەکنەلۆژیا پێشکەوتووانە بۆ هەڵسەنگاندنی ئەدای هێزەکان و پەرەپێدانی تواناکانیان زۆر گرنگن. بێگومان دەتوانین سوود لەم تەکنەلۆژیایانە وەربگرین بە ناردنی چەند ڕاهێنراوێک، چ ئەفسەری ڕاسپێردراو یان ناڕاسپێردراو بێت، بە شێوەیەکی بەردەوام بۆ ئەوەی بتوانن ئەزموونی مەیدانی بەدەستبهێنن و بە تەکنیک و تەکنەلۆژیای نوێی ڕاهێنان ئاشنا بن و بتوانن لە ناوەندەکانی ڕاهێنانی هێزە چەکدارەکانی خۆمان جێبەجێیان بکەن.

یونیپاس: چۆن هاوبەشی لەگەڵ هێزەکانی ئەمریکا دەتوانێت سوود بە مەشق و ڕاهێنانی هاوبەش بگەیەنێت؟

موقەدەم محەمەد: هاوبەشی لەگەڵ هێزەکانی ئەمریکا لە بواری مەشق و ڕاهێناندا بۆ سوپای قەتەر لەوپەڕی گرنگیدایە. ئێمە پەیوەندییەکی درێژخایەنمان لەگەڵ سوپای ئەمریکا هەیە و مەشق و ڕاهێنانە هاوبەشەکان سوودێکی بێئەندازەیان بۆ ئێمە هەبووە لە بەدەستهێنانی ئەزموون و بەکارهێنانی تەکنەلۆژیای نوێ لە شەڕدا.سوپای ئەمریکا چەندین جەنگی لە زوویە جیاوازەکان و باروودۆخی سەختدا ئەنجامداوە وەکو جەنگی جیهانی دووەم، ڤێتنام و جەنگی جیهانی دژ بە تیرۆر. ئەمە ئەزموونێکی مەیدانیی ئێجگار دەوڵەمەندە کە ڕێگەیان پێدەدات شارەزاییان لەگەڵ ئێمەدا هاوبەش پێبکەن.

یونیپاس: ئایا بیر لە ناردنی یەکەکانی سوپای قەتەر دەکەنەوە بۆ ئەوەی لەو ناوەندە ڕاهێنان بکەن؟

موقەدەم محەمەد: دوای یەکەم سەردانمان و دوای ئاشنابوونمان بە دامەزراوە و شێوازەکانی مەشق و ڕاهێنان لە ناوەندی ڕاهێنانی نیشتمانی، ناردنی گروپی یەک لە دوای یەک لە کارمەندانی سوپای قەتەر بۆ مەشق و ڕاهێنان لەم دامەزراوە گرنگەدا بۆ ئێمە لە پێشینەی کار دەبێت. هیواداریین لە ئاستی لقدا بەشداری بکەین بۆ ئەوەی بتوانن لەگەڵ هاوتاکانیان لە سوپای ئەمریکا ڕاهێنان بکەن و شارەزایی و تاکتیکەکانیان هاوبەشی پێبکەن. ئەم ناوەندە 2,600 کیلۆمەتر چوارگۆشە لە زوویە سەختەکان دەگرێتەوە. ئەمەش ڕێگە بە بەشداربووان دەدات ئەزموون بەدەستبهێنن لە ڕووی گونجان لەگەڵ باروودۆخی شەڕکردن، دروستکردنی بەرگری و سەنگەر دوای ڕزگارکردنی ناوچەیەک، و ڕاگرتنی پێگەی شەڕکردن بۆ چەند ڕۆژێک پێش ئەوەی پێشڕەوی بەرەو ئامانجەکانی تر بکەن یان بەرپەرچی هێرشەکانی دوژمن بدەنەوە. هەروەها ناوەندەکە هانی فەرماندە مەیدانییەکان دەدات لە کاتی پلاندانان و لە کاتی دەستەبەرکردنی ڕێگاکانی دابینکردنی پێداویستی بۆ مەودای نێوان 50 بۆ 100 کیلۆمەتر، بە وردی بیربکەنەوە. هەروەها فێرکاری شەڕکردن بەبێ پشتبەستن بە تەکنەلۆژیا مۆدێرنەکان پێشکەش دەکات. ئەمەش خۆی لە خۆیدا ئاڵنگارییەکی گەورەیە کە لە ژێر هەموو باروودۆخێکدا توانای شەڕکردنی کاریگەرانە بە فەرماندەکان دەبەخشێت. ئێمە لەسەر مەنهەجی شەڕکردن، شێوازەکانی ڕاهێنان، شەڕکردن لە ژینگە بیابانییەکان، پاراستنی دامەزراوە گرنگەکان و بەرگری کەنار دەریاکان ئەزموون بەدەست دەهێنین و ئەزموونەکانمان لەگەڵیاندا بەش دەکەین. ✦

سەربازانی قەتەری نموونەی هەندێک لەو مەشق و ڕاهێنانە مەیدانییانەی کە لە ناوەندی مەشقی نیشتمانیدا بەردەستن وەردەگرن.

تێچوو و سوودەکانی ژیریی دەستکرد

دەستەی یونیپاس

سوپاکان تەکنەلۆژیای زانیاری دەگرنەبەر کە ئەدای سەربازەکان باشتر دەکات بەڵام مەترسی نوێ بۆ ئاسایشی جیهانی دروست دەکات

هێزە

دەریاییەکان لە ڕێگای تۆڕێکی بەرفراوانی هەستەوەری سەرئاوکەوتوو، فڕیو و ژێر ئاوییەوە لە دەریای سوورەوە تا کەنداوی عەرەبی چاودێری هێڵەکانی کەشتیوانی نێودەوڵەتی دەکەن.

ئەم چاوە چاودێرە بەنرخانەی سەر دەریاکان کە بەدوای قاچاخچی، تیرۆریست و تاوانبارانی تردا دەگەڕێت ملیۆنان وێنە کۆ دەکەنەوە. ڕێکخستنی قەبارەیەکی وەها گەورەی داتاکان، لێهاتوویی سەربازان و دەریاوانان تاقیدەکاتەوە.

هاوبەشێکی نوێ لە بەرەکانی جەنگدا - ژیریی دەستکرد (AI) - توانای ڕێکخستن و پۆلێنکردن دابین دەکات بۆ زاڵبوون بەسەر ئەوەی کە بە شێوەیەکی تر دەبێتە زێدەباری شیکاری.

بەپێی ئەو پێوەرانەی کە لەلایەن کەسانی بەرنامەداڕێژەوە دانراون، سیستەمی AI دەتوانێت ملیۆنان وێنە بۆ چەند سەد وێنەیەک کەم بکاتەوە کە هەڕەشە دەریاییە پێشبینیکراوەکان دەنوێنن. ئەمەش ڕێگە بە سەربازەکان دەدات کەشتی و فڕۆکە بە شێوەیەکی کاریگەرتر و کاراتر بەکاربهێنن.

جێگری فەریق براد کوپەر، جێگری فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا، کاتێک وەکو فەرماندەی کەشتیگەلی پێنجەمی هێزی دەریایی ئەمریکا خزمەتی دەکرد سەرپەرشتی دروستکردنی تۆڕەکانی هەستەوەری دەریایی بێ کارمەندی بەهێزکراو بە ژیری دەستکردی کرد.
پەیمانگای ئاسایشی جیهانی و نیشتمانی

وەک بەرهەمهێنانی کارەبای بازرگانی کە لە سەدەی نۆزدەهەمدا بەردەست بوو، ژیریی دەستکرد تەکنەلۆژیایەکی گشتییە کە دەتوانرێت بۆ هەزاران مەبەست بەکاربهێنرێت.

"ئێمە دەتوانین بە خێراییەک بجولێین کە پێشتر خەیاڵ نەدەکرا،" جێگری فەریق براد کوپەر، جێگری فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا.

وەک بەرهەمهێنانی کارەبای بازرگانی کە لە سەدەی نۆزدەهەمدا بەردەست بوو، ژیریی دەستکرد تەکنەلۆژیایەکی گشتییە کە دەتوانرێت بۆ هەزاران مەبەست بەکاربهێنرێت. توانای پوختەکردنی ڕێژەیەکی زۆر زانیاری بەشێوەیەکی خێراتر لە مێشکی مرۆڤ لە سوودە سەربازییەکانی سیستەمی ژیریی دەستکردە.

بەڵام نەیارانی ناوچەیی و جیهانیش ژیریی دەستکرد بەکاردێنن، دیارترینیان لە هەڵمەتەکانی زانیاریی ناڕاستدا کە بۆ ناسەقامگیرکردنی کۆمەڵگاکان و لاوازکردنی ئیرادەیان بۆ بەرگریکردن لە خۆیان داڕێژراون. دەنگ و ڤیدیۆی دەستکاریکراو، هەندێکیان دەنگ و وێنەی دروستکراو بەکاردەهێنن، کە جیاکردنەوەیان لە شتە ڕاستەقینەکە قورستر دەبێت.

توانای وێرانکاریی ژیریی دەستکرد کە پەیوەندیدارە بە کێبڕکێی ستراتیژی جیهانییەوە، بریتی بوو لە تەوەری کۆنفرانسی زانکۆی فلۆریدای باشوور لە ئەمریکا، لە مانگی ئازاری 2024. فەرماندە سەربازییەکانی ئەمریکا، پسپۆڕ و کەسانی ئەکادیمی ژیریی دەستکرد بە سەرپەرشتیکردنی دامەزراوەی ئاسایشی جیهانی و نیشتمانی بۆ گفتوگۆکردن لەسەر ڕۆڵی ژیریی دەستکرد لە ئاسایشی نێودەوڵەتیدا کۆبوونەوە.

سوودەکانی ژیریی دەستکرد

ئامانجی ژیریی دەستکرد، توانای کۆمپیوتەرەکان بۆ فێربوون لەسەر بنەمای داتا و ئەزموونە تازەکان، بڕیاردانی زیرەکانەترە بۆ بەکارهێنەرە مرۆییەکانی.

لەو ڕووەوە، بەکارهێنانی لە دەرەوەی بەکارهێنانەکانی بۆ بەرگری وەکو ئۆپەراسیۆنە دەریاییەکان لە دەریای سووریشدا بەدەرکەوت. بۆ نموونە توانای وردبینیکردنی کۆمەڵێک ڕاپۆرتی هەواڵگری دەتوانێت یارمەتی سەربازەکان بدات ئامانجەکان بە وردی دەستنیشان بکەن.

شارەزایان لەسەر پێوەرەکان بۆ هەڵسەنگاندنی سوودمەندی ژیریی دەستکرد بۆ سوپاکان کۆک بوون. ئایا کات دەگەڕێنێتەوە؟ ئایا ئەرکی سەربازێک سەلامەتتر دەکات؟ ئایا ئەنجامی باشتر دابیندەکات؟

"ئەمە تاکە پێوەری سەرکەوتنە،" سکایلەر مۆر، ئەفسەری باڵای تەکنەلۆژیا لە فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا لە کۆنفرانسەکەدا ئاماژەی بەوەدا.

سەرکردە سەربازییەکان هۆشدارییان دا کە ئازادکردنی ژیریی دەستکرد بۆ ئەوەی بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار بکات هەڵەیە. بۆ ئەوەی هەڵەی دڵتەزێن ڕوونەدات، پێویستە کارپێکەرە مرۆییەکان ئاگادار بن. هێشتا ژیریی دەستکرد بڕیاری ئاڵۆز نادات. بەو واتایە، تەکنەلۆژیایەکی داماوە، تەنها بە قەد ئاستی ئەو کەسانو باشە کە بەرنامەیان بۆ داڕشتووە. سوودەکەی زیاتر بۆ قەبارەکردنی داتاکانە، کەمتر بۆ هەڵسەنگاندنی کوالیتی ئەو داتایانەیە. کاتێک باس لە بەرگری مووشەکی بالیستی دەکرێت، هەڵە هەژمارکردنی ژیریی دەستکرد دەتوانێت دەرئەنجامی کارەساتبارانەی لێبکەوێتەوە.

دکتۆر پیتەر بۆڤێت ئیمانوێل لە سەنتەری توێژینەوەی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی زانکۆی بەرگریی سوید ڕایگەیاند دەکرێت پشتبەستن بە بارێک لە داتاکانی ژیریی دەستکرد لە کاتی شەڕەکاندا ببێتە هۆی بڕیار و کاردانەوەی بەپەلە لە کاتێکدا بیرکردنەوەی ستراتیژیی ئارامگرانە پێویستە.

مۆدێلەکانی ژیریی دەستکرد ئامرازێکی بەسوودن بۆ پێشبینیکردنی مەبەستی نەیاران، بەڵام زۆرجار نەیاران هەوڵدەدەن لە دەرەوەی ئەم مۆدێلانە کاربکەن لە یارییەکی کێبەرکێی تاکە کەسییدا، بۆیە ئەفسەرانی سەربازی جەخت لەسەر پێویستی مرۆڤ دەکەنەوە بۆ دەستنیشانکردن کاتێک کە سیستەمی ژیریی دەستکرد ئەنجامی هەڵە یان چەواشەکارانە پێشکەش دەکات.

زانیاری ناڕاستی ژیریی دەستکرد

توانای ژیریی دەستکرد بۆ پێکەوەگرێدانی زمان، وێنە و دەنگ دەکرێت کاردانەوەی گەورەی لەسەر ئاسایشی نیشتمانی و نێودەوڵەتی هەبێت. هەندێک وڵات هەوڵیانداوە ئامانجە شەڕانگێزەکانیان زیاتر بکەن بە هاوشێوەکردنی وێنە و دەنگی فەرماندە سەربازییە نەیارەکان بۆ لاوازکردنی بەرخۆدان لە نێوان سەربازە دژبەرەکاندا.

لە ئاستێکی مەزنتردا، دەکرێت هەڵمەتە مەعریفییە دروستکراوەکانی ژیریی دەستکرد کە بڕێکی زۆر لە زانیاری ساختە لەخۆدەگرن ئیرادەی وڵاتێک بۆ بەرگریکردن لە خۆی لە ناوبات تەنانەت بەر لە دەستپێکردنی تەقە. لەگەڵ پێشکەوتنی تەکنەلۆژیادا، زۆرجار دەستنیشانکردنی ئەو وتاری هەواڵی ناڕاستی دروستکراو بە ژیریی دەستکرد ئەستەم دەبێت. سەرۆکی چەند وڵاتێک لە نێوان قوربانییەکاندا بوون.

"ئێمە لە داهاتوودا نموونەی زۆر زیاتر لەم بابەتە دەبینین،" دکتۆر تۆد هێلموس، زانای ڕەفتار کە بۆ لێکۆڵینەوە لە چەکداران و توندڕەوەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوور و ناوەڕاستی ئاسیا لەگەڵ سوپای ئەمریکادا کاری کردووە، ڕایگەیاند.

سیاسەت دانان بۆ خراپ بەکارهێنانی ژیریی دەستکرد سەختە. زۆربەی داهێنانەکانی ژیریی دەستکرد لە دەستکاریکردنی وێنە و دەنگدا لەلایەن دروستکەرانی ناوەڕۆکەوە دێنەکایەوە کە ڕەنگە پەیوەندییان بە هیچ حکومەتێکی نیشتمانییەوە نەبێت.

لە دەستی هەڵەدا، دەکرێت میدیای دروستکراوی دەستکرد ببێتە "چەکی ناسەقامگیری جەماوەری دیجیتاڵی،" دکتۆر ڤیلما لوما ئاهۆ، پسپۆڕی فینلەندی لە بواری دەستکاریکردنی ژیریی دەستکرد ڕایگەیاند. هێلموس جیهانێکی وەسف کرد کە تێیدا نەیارانی نەخوازراوی ژیریی دەستکردی خۆکار شەپۆلێکی بێسنوور لە ناوەڕۆکی ساختە بڵاو دەکەنەوە. پێویستە ئەمریکا و هاوبەشەکانی دژایەتی خراپترین جۆری ئەم زانیارییە ساختەیە بکەن، بەڵام سنوورێکیش بۆ ئەم جۆرە بەرگرییەش سنوورێکی هەیە. شارەزایان داوایان لە وڵاتان کرد کە سەرنج بخەنە سەر فێرکردنی تواناکانی بیرکردنەوەی ڕەخنەگرانەی خوێندکاران. ئەوەش ڕێگە بە تاکەکان دەدات هەڵسەنگاندن بۆ شەپۆلە حەتمیەکانی ساختەکارییە کۆمپیوتەرییەکان بکەن.

هێلموس وتی: "دەستنیشانکردن ڕزگارمان ناکات."

توانای پێشبینیکردنی ژیریی دەستکرد

یەکێکی دیکە لە بەکارهێنانە سەربازییە بەهێزەکانی ژیریی دەستکرد بریتییە لە یاریکردنی جەنگی، پێشبینیکردنی هەڕەشەکان و چۆنیەتی توانای ژیریی دەستکرد بۆ کۆکردنەوە و جیاکردنەوەی زانیارییەکان بە هەموو زمانێک ڕێگە بە پلاندانەرانی سەربازی دەدات بە ڕێژەیەکی زۆر کەم لەو کاتەی پێشووتر خایاندوویەتی بتوانن هاوشێوەکردن و سیناریۆ دروست بکەن.

ژیریی دەستکرد یارمەتی یاریزانانی جەنگ دەدات پێشبینی هەڕەشە دوورەکان بکەن و بە ڕێکوپێکی پێشینە بە هەر کامێکیان بدەن. "پێنج یان شەش مانگ ماوەیەکی ئێجگار زۆرە بۆ دیزاینکردنی سیناریۆکان،" واڵتەر کولزی، زانای باڵای توێژینەوەی ئۆپەراسیۆنەکان لە زانکۆی جۆنز هۆپکینز لە ئەمریکا ڕایگەیاند.

لێرەدا هەنگاوەکانی یاریکردنی جەنگ بە یارمەتی ژیریی دەستکرد دەخەینەڕوو:

1. **ئەو زانیاریانە کۆبکەرەوە** کە ئاڵنگاری دۆخی ئێستا دەکات. ئەم "ئاماژە" و "تێکدەرانە" لە ڕەوتەکاندا کۆدەبنەوە.
2. **چیرۆکەکان لەسەر** بنەمای ئەم ڕەوتانە دروست بکە و پێشبینی دەرئەنجامە جێگرەوەکان بکە.
3. **پێشبینی کاریگەرییەکانی داهاتوو** بکە بەگوێرەی پێداویستییەکانی هەر ڕێکخراوێک کە هەوڵی بەدەستختنی پێشبینییەکان دەدات.
4. **هەڵسەنگاندن بۆ شێوازی کردارەکان بکە** لە وەڵامدانەوەی ڕەوت و هەڕەشەکاندا.
5. **دڵنیابەرەوە لە بڕیاردانی هۆشدارانە،** جا چ دیزاینکردنی سیناریۆی یاری جەنگی، بەدەستهێنانی چەک و سیستەمی بەرگریی نوێ، یاخود گەورەکردن یان کەمکردنەوەی قەبارەی هێزە سەربازییەکان بێت.

وەک چۆن لە بەکارهێنانەکانی تری ژیریی دەستکرد لە بواری ئاسایشدا، هەر سیستەمێک تەنها بەقەد چاودێری مرۆیی خۆی باشە. سیستەمێکی باشی ژیریی دەستکرد لەسەر بنەمای بەڵگە دەبێت، کە بوار بە پلاندانەرانی سەربازی بدات شوێنی زانیارییەکان هەڵبگرن بەرەو سەرچاوەکەی بۆ پشکنینی متمانەپێکراویەکەی. هەروەها پێویستە سیستەمێکی لەو جۆرە سیناریۆی پێویست دروست بکات بۆ ئەوەی لاسایی ئاڵۆزییەکانی جیهان بکاتەوە.

"مرۆڤ لە هاردوێر گرنگترە،" فەریقی یەکەم برایان فێنتۆن، فەرماندەی فەرماندەیی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی ئەمریکا ڕایگەیاند. ✦

لە ئاستێکی مەزنتردا، دەکرێت هەڵمەتە مەعریفییە دروستکراوەکانی ژیریی دەستکرد کە بڕێکی زۆر لە زانیاری ساختە لەخۆدەگرن ئیرادەی وڵاتێک بۆ بەرگریکردن لە خۆی لە ناوبات تەنانەت بەر لە دەستپێکردنی تەقە.

ئەفسەرانی سعودیە
لە جەنگی ئەلیکترۆنیدا شارەزایی وەردەگرن

هەزاران کاتژمێر مەشق و ڕاهێنان سەربازەکان بۆ خواستەکانی جەنگی مۆدێرن ئامادە دەکات

دەستەی یونیپاس

ئەفسەرانی سعودیە لە کاتی دەرچوونیان لە بەرنامەی جەنگی ئەلیکترۆنی لە بنکەی هاوبەشی سان ئەنتۆنیۆ لە ویلایەتی تەکساس لە مانگی ئازاری 2024 بڕوانامە وەردەگرن.
بنکەی هاوبەش سان ئەنتۆنیۆ

لەکاتێکدا نەیاران بەتواناتر دەبن و هەڕەشەکان ئاڵۆزتر دەبن، بەرزکردنەوەی تواناکانی جەنگی ئەلیکترۆنی تادێت گرنگتر دەبێت بۆ ئاسایشی ناوچەکە.

بۆ بەرزکردنەوەی تواناکانی جەنگی ئەلیکترۆنیی سعودیە، 13 ئەفسەری هێزی ئاسمانی شاهانەی سعودیە لە مانگی ئازاری 2024 ـدا بەرنامەیەکی 3 ساڵ و نیوی مەشقی جەنگی ئەلیکترۆنییانلە بنکەی هاوبەشی سان ئەنتۆنیۆ لە ویلایەتی تەکساس تەواو کرد.

لە میانی مەراسیمێکدا کە سەرکردە باڵاکانی هێزی ئاسمانی ئەمریکا و سەربازی سعودیە ئامادەی بوون، ئەفسەرانی سعودیە بڕوانامەی ڕاهێنانی ئەفسەری جەنگی ئەلیکترۆنییان پێبەخشرا. هێزی ئاسمانی ئەمریکا ئاماژەی بەوەدا کە ئەم خوێندکارانە یەکێکن لە باشترین ڕاهێنراو و شارەزایانی جەنگی ئەلیکترۆنی و تۆڕی کۆمپیوتەری لە جیهاندا.

بەرنامەکە پێکدێت لە 4,400 کاتژمێر وانە، کە چوار قۆناغ و 34 خول و چەندین هاوشێوەکردن و ڕاهێنان لەخۆدەگرێت. "زۆر شانازیتان پێوە دەکەین، بە نوێنەرایەتی پایە بەرزی شاهانە بۆ فەرماندەی هێزی ئاسمانیی سعودیە، پیرۆزباییتان لێدەکەم. ... ئێمە بەوپەڕی پێزانینەوە چاوەڕێی ئەوە دەکەین کە دەست بە ئەرک و کارەکانتان بکەنەوە،" لیوا فەهد ئەلجولەیهیم، جێگری بەڕێوەبەری هێزی ئاسمانی شاهانەی سعودیە بۆ مەشق و ڕاهێنان ڕایگەیاند.

جەنگی ئەلیکترۆنی کۆمەڵێک چالاکیی بەرفراوان لەخۆدەگرێت، وەک بەکارهێنانی شەبەنگی کارۆموگناتیسی لە ململانێ سەربازییەکان، وەستاندنی پەیوەندییەکانی دوژمن، ڕێگریکردن لە ئاماژەکان و بازدانی لەرەلەر بۆ ڕێگریکردن لە هێزەکانی دوژمن لە گوێگرتن لە پەیوەندییەکان.

"ئێوە سوودمەندی خولێکی ڕاهێنانی بێهاوتان، کە بە تایبەتی بۆ پشتگیریکردنی هێزی ئاسمانی شاهانەی سعودیە داڕێژراوە،" عەقید کەیسی پۆمبێرت، فەرماندەی یەکەکانی هاوکاری و ڕاهێنانی ئاسایشی هێزی ئاسمانی ئەمریکا ڕایگەیاند. "هیوای سەرکەوتنی گەورە بۆ هەریەکێکتان دەخوازم لە هەموو هەوڵەکانی داهاتووتاندا،"

هەرچەندە هێڵی نێوان ئەو دووانە بەردەوامە لە کاڵبوونەوە، بەڵام جەنگی ئەلیکترۆنی جیاوازە لە شەڕی تۆڕی کۆمپیوتەری چونکە یەکەمیان ڕەقەکاڵا و ئامازەکان دەکاتە ئامانج لە کاتێکدا دووەمیان نەرمەکاڵا و داتاکان دەکاتە ئامانج.

جەنگی ئەلیکترۆنی بە شێوەیەکی سەرەکی بۆ دیاریکردن و ڕێگریکردن و وەستاندنی پەیوەندییەکانی دوژمن و ئاماژەکانی ڕادار سەرنج دەخاتە سەر بەکارهێنانی شەبەنگی کارۆموگناتیسی، وەکو شەپۆلی ڕادیۆیی. زۆرجار لە دژی فڕۆکە بێ فڕۆکەوانە نەیارەکان بەکارهێنراوە بۆ تێکدانی جوڵەکانیانن.

جەنگی ئەلیکترۆنی ئاماژەیە بۆ هێرشی دیجیتاڵی بۆ بە ئامانجگرتنی سیستەمی کۆمپیوتەر و تۆڕ و ژێرخانی دیجیتاڵی.

پەیوەندی بەرگری و سەربازی ئەمریکا لەگەڵ سعودیە زۆر بەهێزە. بەرنامەی ڕاهێنانی سەربازی، مەشقی سەربازی دوولایەنە و هاوبەش، هاوبەشی پێکردنی زانیاری هەواڵگری، تەکنەلۆژیای بەرگری و فرۆشتنی چەک لەخۆدەگرێت.

وە هەردوو وڵات لە نزیکەوە هاوکاری دەکەن بۆ چارەسەرکردنی ئاستەنگە ئاسایشییە ناوچەیی و جیهانییەکانی وەکو تیرۆر، چەتەی دەریایی و بازرگانیکردن بە مرۆڤ، چەک و ماددە هۆشبەر.

لە مانگی ئایاری 2024، ڕاهێنانی تورەیی ڕەسەن توانای هێزەکانی ئەمریکا، سعودیە و ئیماراتی نیشان دا بۆ جوڵاندنی کاروانێکی زەمینی بە درێژایی 1,900 کیلۆمەتر بەسەر نیمچە دوورگەی عەرەبیدا، ئەمەش دڵنیایی دەدات لە ئەگەری پەککەوتنی هێڵەکانی کەشتیوانی دەریایی. ✦

سەرچاوەکان: Defense-arab.com، وەزارەتی بەرگریی ئەمریکا

دەنگێکی بەهێز دژی توندڕەویی توندوتیژ

سەرۆکی ئەرکانی سوپا فەریقی یەکەم سەید عاسیم مونیر دەڵێت ئاسایشی پاکستان لە ڕێگەی کاتە ئاشوباوییەکان

هێزە چەکدارەکانی پاکستان

فەریقی یەکەم سەید عاسیم مونیر، سەرۆکی ئەرکانی سوپای پاکستان (COAS) وەک سەرکردەیەک یاد دەکرێتەوە کە پابەندبوونی سەرەکیی لە ئاسایش و سەقامگیری و خۆشگوزەرانی پاکستاندایە. لە دوای دەستبەکاربوونی لە فەرماندەیی لە تشرینی دووەمی 2022، فەریقی یەکەم عاسیم مونیر ڕێڕەوێکی دارشتووە کە کردەوەی سەربازیی یەکلاکەرەوە دژی ڕێکخراوە توندڕەوەکانەوە تا دیپلۆماسی سەربازی زیرەک دەگرێتەوە.

فەریقی یەکەم عاسیم مونیر خولی ڕاهێنانی ئەفسەرانی 17ی لە مانگلا تەواو کردووە و خەڵاتی شمشێری شەرەفی خوازراوی پێبەخشراوە. لە پۆلی پیادەی 23ی هێزی سنووریدا ڕاسپێردراوە، پۆستی باڵای لە سەرانسەری شەبەنگی ئەرکەکانی ئۆپەراسیۆن و فەرماندەییدا گرتووەتە دەست.

> "بەر لە کوژرانیان، هیچ بژاردەیەک لە بەردەست تیرۆریستانە نییە جگە لە ملکەچبوون بە فەرمانی دەوڵەتی پاکستان، ئەمە ئەگەر لەسەر ڕێبازە هەڵەکەیان بەردەوام بن."

ئەو شەرەفی ئەوەی هەبووە کە وەک بەڕێوەبەری گشتیی هەواڵگری نێوان خزمەتگوزارییەکان و بەڕێوەبەری گشتیی هەواڵگری سەربازی و فەرماندەی فەرماندەیی هێزی ناوچەکانی باکوور خزمەت بکات. پێش ئەوەی دەست بەکاربێت، ئەرکی ئەفسەری دەستەی ئەرکانی سەرپەرشتیاری یەکەکانی دابینکاری سوپای لە بارەگای گشتی جێبەجێ دەکرد. لەو کاتەوەی ئەرکی فەرمی خۆی وەرگرتووە، فەریقی یەکەم عاسم مونیر ڕووبەڕووی چەندین ئاستەنگی بێشومار بووتەوە، کە هەڕەشەی توندی ئاسایشی، توندڕەوی پەرەسەندوو و هێرشی بێوچانی جەنگی ئاوێتەی لەخۆگرتووە.

فەریقی یەکەم عاسم مونیر لەگەڵ سەربازەکان کۆدەبێتەوە.

پەیوەندییە گشتییەکانی نێوان دەزگا خزمەتگوزارییەکان، پاکستان

فەریقی یەکەم عاسم مونیر ڕێوشوێنی یەکلاکەرەوەی لە دژی بزووتنەوەی تەحریکی تاڵیبان پاکستان (TTP) لە ناوخۆی پاکستان کە بە فیتنەی ئەلخەواریج ناسراوە گرتەبەر. لە ژێر سەرکردایەتی ئەودا، تا مانگی تەمموزی 2024، 22,409 ئۆپەراسیۆنی هەواڵگری لە دژی تیرۆریستان و هاوکارەکانیان ئەنجام دراوە. ئەوان 398 تیرۆریستیان لەناوبرد، کە 31 تیرۆریستیان بە ئامانجکراوی گرنگ لەخۆدەگرێت.

لە لێدوانێکیدا بۆ کۆبوونەوەیەکی جیرگە لە پێشاوەر لە 7ی ئابی 2023، فەریقی یەکەم ڕایگەیاند: "بەر لە کوژرانیان، هیچ بژاردەیەک لە بەردەست تیرۆریستانە نییە جگە لە ملکەچبوون بە فەرمانی دەوڵەتی پاکستان، ئەمە ئەگەر لەسەر ڕێبازە هەڵەکەیان بەردەوام بن."

بەردەوامبوو و ڕایگەیاند: "پاکستان بۆ هەڵوەشاندنەوەی تۆڕە تیرۆریستییەکان و پاراستنی هاووڵاتیانی بە هەر نرخێک، هیچ هەوڵێک پەراوێز ناخات."

هەروەها پاکستان ڕووبەڕووی ئاستەنگی ترسناک دەبێتەوە لە شێوەی جەنگی نەوەی پێنجەمدا، کە تێکەڵەیەکی ئاڵۆزە لە تاکتیکی ئاسایی و نائاسایی کە ئامانج لێی دارمانی پێکهاتە کۆمەڵایەتییەکانە. فەریقی یەکەم عاسم مونیر پێداگریی خۆی دەربڕی لەوەی کە هێزە چەکدارەکانی پاکستان بە پشتیوانی گەل بە تەواوی ئامادەن بۆ بەرگریکردن لە یەکپارچەیی خاک و سەروەری نیشتمانی دایک لە بەرامبەر تەواوی هەڕەشەکان.

سەروەریی پاکستان لە 16 ـی کانونی دووەمی 2024دا تووشی ئاڵنگاری بوویەوە، کاتێک ئێران زنجیرەیەک هێرشی مووشەکی و فڕۆکەی بێ فڕۆکەوانی لەناو پارێزگای بەلوچستانی پاکستان ئەنجامدا و لە ئەنجامدا دوو منداڵی بێتاوان گیانیان لەدەستدا. پاکستان بۆ دەربڕینی ئیرادەی خۆی و ڕزگارکردنی سەرەوەری خۆی، لە 18 ـی کانونی دووەمدا زنجیرەیەک هێرشی سەربازیی ورد پلان بۆ داڕێژراو و دروست بەئامانجگیراو لەسەر بنەمای هەواڵگریی باوەڕپێکراو لە دژی حەشارگەی تیرۆریستان لە پارێزگای سیستانی بەلوچستانی ئێران ئەنجامدا. ئەم ئۆپەراسیۆنە ناوی "مەرگ بەر سەرماچەر" ـی لێنرا، کە چیندین تیرۆریستی لەناوبرد.

فەریقی یەکەم عاسم مونیر دان بەوەدا دەنێت کە ڕێگەیەکی گرنگ بۆ سنووردارکردنی مەیلی توندڕەوی لەنێو گەنجاندا بریتییە لە دابینکردنی هەلی کار و بازرگانی. بەم پاشخانە، سوپای ئەمریکا هاوکاری حکومەت دەکات لە کارکردنی ئەنجومەنی ئاسانکاریی وەبەرهێنانی تایبەت (SIFC) و دەستپێشخەریی پاکستانی سەوز (GPI) بۆ ڕاکێشانی وەبەرهێنانی بیانی و دەستەبەرکردنی ئاسایشی خۆراک.

هەوڵە چالاکەکانی فەریقی یەکەم عاسیم مونیر لە دروستکردنی هاوبەشی ئابووری، بەلەخۆگرتنی وڵاتانی کەنداوی عەرەبی و ئەمریکا، بریتیین لە پەرەپێدانی متمانە لەناو کۆمەڵگەی بازرگانی و هاندانی بەشداریی چالاکانەیان لە پێشکەوتنی نەتەوەییدا.

فەریقی یەکەم عاسم مونیر بە توندی پشتگیری لە لێبوردەیی زیاتر و هاوئاهەنگی ئایینی دەکات. بە ئیدانەکردنی ڕووداوی جارانواڵە، کە تێیدا دەستەیەک چەندین کڵێسا و دەیان ماڵیان تاڵانکرد و سووتاند، دوای ئەوەی دوو پیاوی نیشتەجێی ئەوێ بە بێڕێزیکردن بە قورئانی پیرۆز تۆمەتبارکران، ڕایگەیاند: "هیچ بوارێک لێبووردەیی نییە بۆ ئەو چەشنە ڕووداوانەی نالێبوردەیی و ڕەفتاری توندڕەوانە دەخەنەوە لەلایەن هیچ چین و توێژێکی کۆمەڵگا بەرامبەر بە هیچ کەسێک، بەتایبەتی دژ بە کەمینەکان."

کاتێک یاریدەدەری سەرپەرشتیاری پۆلیس شەهربانۆ نەقڤی ژنێکی

فەریقی یەکەم عاسیم مونیر لە مانگی کانونی یەکەمی 2023 لە شاری تامپا لە ویلایەتی فلۆریدا چاوی بە فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا ژەنەراڵ مایکل "ئێریک" کوریلا دەکەوێت. پەیوەندییە گشتییەکانی نێوان دەزگا خزمەتگوزارییەکان، پاکستان

لە قەرەباڵغییەک رزگار کرد کە تۆمەتی کوفریان بەسەردا دەهێنا، ئەو ئەفسەرە ژنە لەلایەن فەریقی یەکەم عاسم مونیرەوە و بۆ ئازایەتییەکەی لە نووسینگەگەی فەریقی یەکەمدا سوپاسکرا و رێزی لێگیرا.

دیپلۆماسیی سەربازی لایەنێکی گرنگی دیدگای COASـە. لە مانگی کانونی یەکەمی 2023، فەریقی یەکەم عاسیم مونیر سەردانی ئەمریکای کرد، کە ساتێکی گرنگ بوو لە فراوانبوونی پەیوەندییە سەربازی و دیپلۆماسییەکانی پاکستان لەگەڵ ئەمریکادا. لە ناوەڕاستی گۆڕانی خێرای داینامیکی جیهانیدا، ئەم سەردانە هەم ڕەمزی بوو و هەم پراکتیکی بوو، لەگەڵ بەشدارییە بەرزەکان کە تیشکیان خستە سەر سروشتی پەیوەندی فرەلایەنەی پاکستان و ئەمریکا.

هەروەها لە ساڵی 2023 پاکستان مانۆڕی سەربازی هاوبەشی لەگەڵ هێزە چەکدارەکانی مالیزیا، قەتەر، سعودیە و ئیمارات ئەنجامدا. بە هەمان شێوە لە مەراسیمی کۆتایی حەوتەمین ڕاهێنانی ڕۆحی تیمی سوپای پاکستان (PATS) کە 15 تیم بەشدارییان تێدا کرد، لەنێویاندا ئەوانەی لە ئەمریکا، تورکیا و سعودیە هاتبوون، ناوبراو گرنگی PATSـی دووپاتکردەوە لە پێشخستنی گیانی تیم و بەرزکردنەوەی ئامادەیی لە بەرامبەر هەڕەشە پەرەسەندووەکان، بەتایبەتی لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر.

ستایشی ئەو پەیوەندییەی سوپای پاکستانی کرد کە لەگەڵ سوپاکانی دیکەدا پەرەی پێداوە وەک نموونەیەکی ڕوونی دیپلۆماسیی سەربازی. لە ژێر سەرکردایەتی ئەودا، سوپای پاکستان نەک تەنها وەک پارێزەری سنوورەکانی وڵاتەکە کاردەکات بەڵکو دەستی هاوکاری خۆی لە کاتی کارەساتەکانی وەک لافاو و بوومەلەرزەدا درێژدەکات. هەروەها، ڕۆڵی سوپا لە ئاسانکاری بۆ هەڵبژاردنی سەرتاسەری وڵات وەک پارمەتییەکی بەرچاو وایە بۆ نەتەوەکە.

ماوەی کارکردنی فەریقی یەکەم عاسیم مونیر وەک سەرۆکی ئەرکانی سوپای بە کردەوەی یەکلاکەرەوە دژی توندڕەوی، ڕێوشوێنی چالاکانە بۆ چارەسەرکردنی ئاستەنگە ئاسایشییەکان و پابەندبوون بە پەروەردەکردنی سەقامگیری ئابووری کۆمەڵایەتی تایبەتمەند بووە.

ڕێبازی فەریقی یەکەم عاسم مونیر بۆ دیپلۆماسیی سەربازی نەک هەر پەیوەندییەکانی پاکستانی لەگەڵ هاوبەشە سەرەکییە جیهانییەکان بەهێزتر کردووە بەڵکو جەختی لەسەر ڕۆڵی وڵاتەکەی کردووەتەوە لە پێشخستنی ئاشتی و سەقامگیری ناوچەکە. لە کاتێکدا پاکستان بەناو داینامیکی جیۆپۆلەتیکی ئاڵۆز و ئاڵنگاری ناوخۆییدا

دەڕوات، فەریقی یەکەم عاسیم مونیر کاردەکات بۆ ڕێنماییکردنی سوپا و گەل بەرەو داهاتوویەکی پرشنگدار بە پیشەگەریی، خۆڕاگری، خۆشگوزەرانی و یەکێتی.

کوەیت بەرگری لە کەنداوی عەرەبی دەکات

دەستەی یونیپاس

هێزە چەکدارەکانی کوەیت و سوپای ئەمریکا بە نیشاندانی پەیوەندییە سەربازییە بەهێزەکانی نێوانیان لە مانگەکانی کانونی دووەم و شوباتی 2024دا مەشقێکی دەریایی دوولایەنەیان بە ناوی بەرگریکاری تامەزرۆیی 24 (ED24) لە کوەیت و کەنداوی باکووری عەرەبی ئەنجامدا.

هێزی دەریایی کوەیت، پاسەوانی کەناراوەکانی کوەیت، فەرماندەیی ناوەندی هیزی دەریای ئەمریکا و فەرماندەیی ناوەندی هێزی پیادەی دەریایی ئەمریکا لە مەشقەکەدا هێزەکانیان یەکسخت کە لەلایەن هێزی ئەرکی 5/51ـی ئەمریکی سەر بە لیوای هەواڵگریی دەریایی (TF 51/5) ـەوە سەرپەرشتی کرا.

بەگوێرەی ئاژانسی هەواڵی کوەیت، هێزە دەریاییەکانی شانشینی سعودیە و بەریتانیا، هەروەها چاودێرانی ئەنجومەنی هاریکاری کەنداویش بەشدارییان لە مانۆڕەکەدا کرد.

مەشقی ED24 مەشقێکی هاوبەشی 10 ڕۆژی بوو، کە تیشکی خستە سەر بەهێزکردنی ئاسایشی دەریایی؛ سەردان، سواربوون، گەڕان و دەستبەسەرداگرتن؛ ئاسایشی بەندەر؛ کارەکانی سیستەمی بێ کارمەند؛ تاکتیکی پیادەی دەریایی یەکە بچووکەکان؛ و تۆپەڕاسپۆنەکانی فەرمان و بەڕێوەبردنی هاوبەش. بە نیشتنەوەیەی زەمینی فرەنەتەوەیی هاوبەش گەیشتە لوتکە.

ED24 یارمەتی سەربازەکانی دا بۆ بەدەستهێنانی لێهاتوویی بۆ زیادکردنی کارکردنی هاوبەش، چارەسەرکردنی هەڕەشە ئاسایشییەکان و بەهێزکردنی هاوبەشییەکان لە ناوچەکەدا.

"ئەم مانۆڕە دەریاییە هاوبەشە ئاستی هەماهەنگی و پابەندبوونی هێزە بەشداربووەکانی وڵاتانی ئەنجومەنی هاوکاری کەنداو بۆ هاوپەیمانەکانیان لە وڵاتانی دۆست، بە سەرۆکایەتی ئەمریکا و بەریتانیا نیشان دەدات،" یاریدەدەری بەڕێوەبەری ED24 هێزی دەریایی کوەیتی، عەمید ڕوکنی هێزی دەریایی محەمەد ئەلعەریفی ڕایگەیاند.

"مەشقی بەرگریکاری تامەزرۆ دەرفەتێکی ناوازەیە بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی تواناکانی یەکخستن و هەماهەنگی لە نێوان سەربازە بەشداربووەکان، ئەمەش توانای بەکۆمەڵ بۆ چارەسەرکردنی ئاستەنگە ئاسایشییە جۆراوجۆرەکان لە ناوچەکەدا بەرز دەکاتەوە."

لە نیسانی 2024 کوەیت یادی بیستەمین ساڵیادی دەستنیشانکردنی لەلایەن ئەمریکاوە وەک هاوپەیمانێکی سەرەکی دەرەوەی ناتۆ کردەوە. بەگوێرەی یاسای ئەمریکا، ئەو دۆخە سوودی هەماهەنگی ئابووری و ئاسایش بۆ هاوبەشە بیانییەکان دەڕەخسێنێت. عەمیدی ڕوکنی هێزی دەریایی ماتیۆ ڕید، فەرماندەی TF 51/5، وەکو بەڵگەیەک لەسەر هاوبەشی بەردەوامی نێوان کوێت و ئەمریکا ئاماژەی بە مەشقی بەرگریکاری تامەزۆر کرد.

"مەشقی بەرگریکاری تامەزرۆ 24 تیشک دەخاتە سەر پابەندبوونی هاوبەشی ئێمە بە ئاسایشی ناوچەکە و پاراستنی ئاشتی. ... لە ڕێگەی کارکردنی پێکەوەیی، هێزە چەکدارەکانی کوێت و سوپای ئەمریکا تواناکان و ئامادەکارییەکانمان بەهێزتر دەکەن،" عەمیدی ڕوکن ڕید ئەمەی ڕاگەیاند.

سەرچاوەکان: ئاژانسی هەواڵی کوەیت، هیزی پیادەی دەریایی ئەمریکا، فەرماندەیی ناوەندی هێزە دەریاییەکانی ئەمریکا، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا

هێزەکان لە مانگی شوباتی 2024 لە بنکەی دەریایی محەمەد ئەلئەحمەد لە کوێت بەشداری لە ڕاهێنانی بەرگریکاری تامەزرۆ دەکەن. وەزارەتی بەرگریی ئەمریکا

تاجاکستان و ئەمریکا ئاسایشی تەندروستی باشتر دەکەن

دەستەی یونیپاس

هاوبەشی نێوان ئاژانسی ئەمەریکا بۆ گەشەپێدانی نێودەوڵەتی (USAID) و وەزارەتی تەندروستی و پاراستنی کۆمەڵایەتی تاجاکستان گەیشتنە ئاستێکی بەرچاو لە هەوڵەکانیان بۆ بەرەنگاربوونەوەی پەتایەکانی وەک کۆڤید-19 لە تاجاکستان.

لە مانگی ئازاری 2020ـەوە، پرۆژەی بەردەوامیی سیستەمی تەندروستی USAID رۆڵێکی گرنگی هەبووە لە یارمەتیدانی وەزارەتی تەندروستی تاجیکی بۆ باشترکردنی سیستەمی تاقیگەی نیشتمانی و جێبەجێکردنی پلانی ئامادەکاریی نیشتمانی و وەڵامدانەوەی کۆڤید-19.

توێژەرێکی تاقیگە کەرەستەی دژە کۆڤید بەکاردێنێت کە لەلایەن USAID بۆ تاجاکستان دابینکراوە. USAID

دەستپێشخەری USAID لە 25 لەکۆی 62 ناوچەی تاجاکستاندا دەستپێکرد. لە ماوەی سێ ساڵی رابردوودا USAID ئامێری پێویستی بۆ 10 تاقیگەی تاجیکستان دابین کرد، لەوانە ئامێری ئینکوبەیتەر بۆ دۆزینەوەینەخۆشی، 50 ساردکەرەوە و سووتێنەری پاشماوەی پزیشکی. هەروەها پرۆژەکە 138 کارمەندی تاقیگەی لەسەر سەلامەتی بایلۆجی، ئاسایشی زیندەیی و سیستەمی بەڕێوەبردنی کوالیتی ڕاهێناوە.

هەرچەندە بەرنامەکە لە سەرەتادا تیشکی خستە سەر کۆڤید-19، بەڵام دەکرێت ڕاهێنان و کەرەستەکان لە داهاتوودا بەهاداری خۆیان بسەلمێنن لە بەرەنگاربوونەوەی بڵاوبوونەوەی نەخۆشی لە وڵاتەکە.

هەروەها، 3,800 کارمەندی چاودێریی تەندروستیی تاجاکستان لە بواری کۆکردنەوەی زانیاری و خۆپاراستن و جڵەوکردنی تووشبوون ڕاهێنانیان پێکرا. لە ڕێگەی پشتیوانیکردن لە هەڵمەتەکانی کوتانی حکومەت، پرۆژەکە ڕێژەی کوتانی لە ناوچەکانی سوغد و خەتلۆن بە شێوەیەکی بەرچاو بەرزکردەوە.

ئەم هەوڵانە بووە هۆی ئەوەی ڕێژەی کوتان بگاتە 99% بۆ ژەمی یەکەم و دووەم و 98% بۆ ژەمە سەرەتاییەکانی بەهێزکەر لە نێوان دانیشتوانی گەورەساڵی بە ئامانجکراو.

نوێنەرانی ڕێکخراوی USAID و وەزارەتی تەندروستیی تاجاکستان لە میانی کۆبوونەوەیەکدا لە دووشەنبە لە مانگی شوباتی 2024، ئەم دەستکەوتانەیان لە خۆپاراستن لە کۆڤید-19 تاوتوێ کرد.

"زۆر شانازی بە هەماهەنگی سەرکەوتوومان لەگەڵ وەزارەتی تەندروستی و پاراستنی کۆمەڵایەتی دەکەم، کە گۆڕانکاری گرنگ و داهێنەرانە لە سیستەمی چاودێریی تەندروستیی تاجاکستاندا دەکات." پیتەر ڕایلی، بەڕێوەبەری نوێنەرایەتی USAID لە مەراسیمی کۆتایی پرۆژەکەدا ڕایگەیاند.

سەرچاوەکان: Asiaplus، باڵیۆزخانەی ئەمریکا لە تاجیکستان

ئیمارات بەهۆی لێهاتوویی پۆلیس خەڵاتی جیهانی بەدەستهێنا

دەستەی یونیپاس

ئیماراتی یەکگرتووی عەرەبی بە بنیاتنانی تواناکانی هێزەکانی ئاسایشی خۆی، لە مانگی ئازاری 2024دا پێشبڕکێیەکی تەقەکردنی بۆ سەدان ئەفسەری بەشی پۆلیسی ئەبوزەبی ئەنجامدا.

پێنجەمین خولی پێشبڕکێی تەقەکردنی شێخ موبارەک بن محەممەد ئەلنەهیان لە مەیدانی تەقەکردنی ئەلوەسبە-ئەلحەفار لە ئەبوزەبی بوو.

نزیکەی 200 ئەفسەری ڕاسپێرداو و ناڕاسپێرداو، ژن و پیاو کە نوێنەرایەتی حەوت بەشی فەرمانگەی پۆلیسی ئەبوزەبی دەکەن، لە پێشبڕکێ چوار ڕۆژەکەدا بەشدارییان کرد.

عەمیدی ڕوکن حسێن محەمەد ئەلقەحتانی، بەڕێوەبەری بەشی تەقەکردن و بەکارهێنانی مەیدانی ئاماژەی بەوەدا کە تەقەکردن یەکێکە لە کارامەییە گرنگەکان کە پۆلیس بۆ پاراستنی ئاسایش پێویستی پێیەتی.

لە پێشبڕکێیەکی دیکەدا لە دوبەی دراوسێ بەناوی ئاڵنگاریی سواتی ئیمارات، تیمی چەک و تاکتیکی تایبەتی پۆلیسی دوبەی (سوات)، دوو پلەی یەکەمی لە شوباتی 2024 بەدەستهێنا.

ئاڵنگاریی پێنج ڕۆژییەکەی سوارت ساڵانە لەلایەن دوبەی میوانداری دەکرێت، تیمەکان سەرانسەری جیهانەوە کۆدەکاتەوە. لەم پرۆسە دووبارەیەدا هەشتا و حەوت تیم لە 48 وڵاتەوە بەشدارییان کرد کە پێنج تیمی ئافرەت بوون.

تیمەکان لە تاکتیک، هێرشکردن، ڕزگارکردنی ئەفسەر، تاوەرەکانی پێوانەکردن و ڕێڕەوی بەربەستەکاندا کێبڕکێ دەکەن. ئامانجی پێشبڕکێکە بەهێزکردنی هاوبەشیی نێودەوڵەتی، هەماهەنگی، ئاڵوگۆڕی تاکتیک و لێهاتووییە لە نێوان بەشداربووەکاندا.

پابەندبوونی ئیمارات بە ڕاهێنانی پۆلیس یارمەتیدەر بووە بۆ بەدەستهێنانی پلەی یەکەمی لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باکووری ئەفریقا لە پێوەرەکانی سەروەری یاسا کە لەلایەن پرۆژەی دادپەروەری جیهانییەوە بڵاوکراوەتەوە. ئیمارات لە ڕیزبەندی دەیەمی جیهاندا بوو، لە پێش وڵاتانی وەک ئەڵمانیا، کەنەدا و نەمسا.

پێرستی سەروەری یاسا هەڵسەنگاندن بۆ دۆخی زۆرێک لەو مافانەی مرۆڤ دەکات کە لە جاڕنامەی جیهانی مافەکانی مرۆڤدا دیاریکراوە. پێوانەی ئەو هۆکارانە دەکات کە ڕێکخستن و ئاسایشی گشتی دەخەنە مەترسییەوە وەک تاوانە نەریتییەکان و توندوتیژیی سیاسی.

سەرچاوەکان: ئەلبەیان، Gulf Today، بەشی پۆلیسی ئەبوزەبی

ئەردەن هاوبەشەکانی لە هەوڵەکانی بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەرەکاندا تۆمار دەکات

دەستەی یونیپاس

لە شەڕی بەردەوامی لەگەڵ قاچاخچییەکانی مادده هۆشبەرەکان، شانشینی هاشمی ئەردەن پشتیوانی و هاودەنگی لەلایەن حکومەتە عەرەبییە دراوسێکانییەوە وەرگرتووە کە دان بە سەرکەوتنی شانشینی ئەردەندا دەنێت لە رووبەڕووبوونەوەی بازرگانیی مادده هۆشبەرەکان.

لە مانگی ئازاری 2024، ئەنجومەنی هاوکاری کەنداو (GCC) ئەنجومەنی وەزاری هاوبەشی لە نێوان وڵاتانی ئەندام و ئەردەن کۆکردەوە بۆ یارمەتیدانی هەوڵەکانی ئەردەن بۆ بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەرەکان.

لە کۆبوونەوەکەدا بە سەرۆکایەتی شێخ محەمەد بن عەبدولڕەحمان بن جاسم ئال سانی، سەرۆکوەزیران و وەزیری دەرەوەی قەتەر، وەزیرانی دەرەوەی وڵاتانی ئەندامی ئەنجومەنی هاوکاری کەنداو کۆبوونەوە، لەنێویاندا بەڕێز شازادە فەیسەڵ بن فەرحان بن عەبدوڵڵا ئال سعود، وەزیری کاروباری دەرەوەی شانشینی سعودیە.

نوێنەرایەتی ئەردەن دکتۆر ئەیمەن سەفادی جێگری سەرۆک وەزیران و وەزیری دەرەوە بوون. جاسم محەمەد ئەلبودەیوی، سکرتێری گشتیی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو، جەختی لە بەهێزی پەیوەندییە هاوبەشەکانی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو و ئەردەن کردەوە و پشتیوانی خۆی بۆ ئەردەن دەربڕی لە هەموو ئەو ڕێوشوێنانەی کە بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و چالاکییە نایاساییەکان گیراونەتەبەر، لەوانەش بازرگانیکردن بە مادده هۆشبەرەکان.

هەروەها وەزیرانی ناوخۆی ئەردەن، عێراق، لوبنان و سوریا لە کۆتایی کۆبوونەوەیەکدا لە عەممان لە شوباتی 2024، لەسەر دامەزراندنی شانەیەکی پەیوەندی هاوبەش بۆ بەرەنگاربوونەوەی قاچاخچییەتی مادده هۆشبەرەکان لە سنوورەکانی نێوان ئەو چوار وڵاتە ڕێککەوتن.

بە وتەی مازن ئەلفارەیا وەزیری ناوخۆی ئەردەن، شانەی پەیوەندییەکان لە ئەفسەرانی پەیوەندییەکان بۆ هاوبەشکردنی شارەزایی، ڕاهێنان، تواناکان پێکدێت و لە هەمووی گرنگتر زانیاری دەربارەی ئەو بارانەی کە گومانی هەڵگرتنی مادەی هۆشبەریان لەسەرە کاتێک هەریەکێک لەو وڵاتانە بەجێدەهێڵن، شوێنی کۆتایی بە ئامانجکراو، ڕێگاکانی قاچاخچییەتی، تۆڕەکان و پەیوەندییەکانی سنوور بەزاندن دەگرێتەوە.

"هەموومان درکمان بەوە کرد کە کێشەیەکی گەورە هەیە، ئەویش تاعونی مادده هۆشبەرەکانە، هەروەها هەموو کۆمەڵگاکانمان بەدەست تاعونێکی لەو شێوەیە دەناڵێنن، بۆیە ئەمڕۆ ڕێککەوتین کە بەبێ هەوڵی هەماهەنگیی هاوبەشی وڵاتە یەکگرتووەکانمان هیچ ئەنجامێک لەوەی دەمانەوێت بەدەست نایەت." ئەلفەرەیا ڕایگەیاند، "هەروەها لەسەر ئاستی وەزاری و تەکنیکی ڕێککەوتین لەسەر بەردەوامیدان بەم کۆبوونەوانە."

بەپێی ئاژانسی ڕۆیتەرز، هێزی ئاسمانی شاهانەی ئەردەن بە چڕکردنەوەی هەڵمەتێک دژی بازرگانانی مادده هۆشبەرەکان، لە مانگی یەکی ساڵی 2024دا لە ناوخۆی سوریا هێرشی بۆ سەر کێڵگە و حەشارگە گومانلێکراوەکانی قاچاخچییەکانی مادده هۆشبەرەکان ئەنجامدا کە پەیوەندییان بە ئێران هەیە. هێرشەکان شارۆچکەکانی شەعب و ئارمان و کێڵگەیەکی نزیک گوندی مەلاحی سەر بە پارێزگای سویدە لە نزیک سنووری ئەردەن و سوریا کردە ئامانج.

لە مانگی ئایاری 2024، هێزە چەکدارەکانی ئەردەن بەرپەرچی قاچاخچییە چەکدارەکانی دایەوە کە هەوڵی گواستنەوەی مادده هۆشبەرەکانیان بەسەر سنوورەکان دەدا لە ناوچەی سەربازیی ڕۆژهەڵاتی ئەردەن.

"هێزە چەکدارەکانی ئەردەن هەموو تواناکان بەکاردەهێنن بۆ ئەوەی بە مشتێکی پۆڵایین لە هەرکەسێک بدەن کە بوێرێت دەست بۆ تێکدانی ئاسایشی نەتەوەیی ئەردەن بەرێت." سوپای ئەردەن لە بەیاننامەیەکدا ڕایگەیاند.

سەرچاوەکان: هێزە چەکدارەکانی ئەردەن، ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو، ڕۆیتەرز، ئەلحورە

سەربازانی ئەردەن فڕۆکەیەکی بێ فڕۆکەوانی سیخوڕی لە پێگەیەک هەڵدەدەن کە دەڕوانێتە سنووری سوریا.
AFP/گێتی ئیمەیجس

میسڕ بۆ بەهێزکردنی ئاسایشی دەریایی کاردەکات

دەستەی یونیپاس

نیشاندانی پابەندبوونی میسڕ بە ئاسایشی دەریایی، فەرماندەی هێزە دەریاییەکانی میسڕ لیوای هێزی دەریایی ئەشرەف ئیبراهیم عەتوا لە مانگی نیسانی 2024دا باسی لە ڕێگاکانی پشتگیریکردنی ئۆپەراسیۆنە دەریاییەکانی ئەوروپا کرد لە باکووری ڕۆژئاوای زەریای هیندی و دەریای سوور.

لیوای هێزی دەریاریی ئەشرەف لەگەڵ لیوای هێزی دەریایی ڤاسیلیۆس گریپاریس، فەرماندەی ئۆپەراسیۆنی ئاسپیدس، ئەرکی هێزی دەریایی یەکێتی ئەوروپا لە دەریای سوور کە لە کۆتاییەکانی ساڵی 2023 بۆ وەڵامدانەوەی هێرشەکانی حوسییەکان بۆ سەر جوڵەی کەشتیوانی دامەزرا، کۆبووەوە.

تا مانگی نیسانی ساڵی 2024، حەوت وڵات بەشدارییان لە ئۆپەراسیۆنە دەریاییەکانی ئەوروپا لە کەناراوەکانی یەمەن لە دەریای سووردا کردووە.

هەردوو فەرماندەکە باسیان لە پێشخستنی هەماهەنگی و هاوبەشی جیهانی، پشتڕاستکردنەوەی سەقامگیری و ئاسایش لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و پاراستنی ئاسایشی دەریایی لە دەریای سوور و زەریای هیندی کرد.

لیوا ئەشرەف یاوەری میوانەکانی بوو لە گەشتێکدا کە بریتی بوو لە پشکنینی کەشتییە میسڕییەکان بۆ پیشاندانی ئامادەیی، توانا، ئامێرە پێشکەوتووەکان و دەریاوانە مەشقپێکراوەکانیان.

مانگێک پێشتر جێگری فەریق ئیمانوێل سلارس، فەرماندەی هێزی دەریایی فەرەنسا کە لە زەریای هیندی و دەریای سوور جێگیرکراون، لەگەڵ لەگەڵ لیوای هێزی دەریایی ئەشرەف کۆبووەوە. بابەتێکی گەورە هەماهەنگی نێوان هێزە دەریاییەکانی میسڕ و فەرەنسا بوو بۆ ڕاگرتنی دەوڵەتان و کاراکتەرە نادەوڵەتییەکان لە قاچاخچێتی و چالاکییە نایاساییەکانی دیکە.

بەشداریکردنی میسڕ لە ئاسایشی دەریایی ناوچەکەدا درێژدەبێتەوە بۆ هێزە دەریاییە هاوبەشەکان (CMF) کە لە نیسانی 2021 بەشداریکرد. هێزی دەریایی هاوبەش کە 3.2 ملیۆن میل چوارگۆشە لە ئاوە نێودەوڵەتییەکان دەگرێتەوە، چەندین هێزی ئەرکی بەڕێوەدەبات کە دەوریەی هەندێک لە گرینگترین هێڵەکانی کەشتیوانی جیهان دەدەن، لەوانە کەناڵی سوێس، بابلمەندەب و گەرووی هورمز.

فەرماندەی هێزی دەریاپی میسڕ لیوای هێزی دەریاپی ئەشرەف ئیبراهیم عەتوە، لای ڕاست، میوانداری فەرماندەی ئۆپەراسیۆنی دەریاپی ئەوروپی ئاسیلێیۆس گریپاریس دەکات. هێزە چەکدارەکانی میسڕ

بۆ بەهێزکردنی ئاسایشی دەریایی لە دەریای سوور، بابلمەندەب و کەنداوی عەدەن هێزی دەریایی هاوبەش لە نیسانی 2022ـدا هێزی ئەرکی یەکخراوی 153ـی دامەزراند.

هێرشەکانی حوسییەکان بۆ سەر کەشتییە نێودەوڵەتییەکان، بە بەکارهێنانی چەک و تەکنەلۆژیای دابینکراو لەلایەن ئێرانەوە، زیانیان بە ئابووری میسڕ گەیاندووە. بەپێی وەزارەتی دارایی میسڕ، تا مانگی ئازاری ساڵی 2024، داهاتی کەناڵی سوێس کە 2%ی بەرهەمی ناوخۆیی نیشتمانی وڵاتەکەی پێکدەهێنێت، هەتا ڕێژەی 50% دابەزینی تۆمارکردووە.

سەرچاوەکان: خزمەتگوزاری زانیاریی دەوڵەتی میسڕ، هێزە چەکدارەکانی میسڕ، ئەلحورە، هێزە دەریاییە تێکەڵەکان، ئەنجومەنی ئەتڵەسی، هێزی دەریایی ئەمریکا، کۆنتێنەر نیوز

کۆماری قرغستان و کازاخستان لە بواری گەڕان و ڕزگارکردنی ئاسمانیدا هەماهەنگی یەکتر دەکەن

دەستەی یونیپاس

بۆ باشترکردنی بەدەمەوەچوونی کارەساتەکان لە ناوچەی ئاسیای ناوەڕاست، کۆماری قرغستان و کازاخستان ڕێککەوتنێکی هاوبەشیان پەسەند کرد بۆ هەماهەنگی کردن لە ئەرکەکانی گەڕان و ڕزگارکردنی ئاسمانی کە دەکرێت سنوورەکان ببڕن.

لە مانگی شوباتی ساڵی 2024 پەرلەمانی کازاخستان یاسایەکی بە ناونیشانی "سەبارەت بە پەسەندکردنی ڕێککەوتنی نێوان حکومەتی کۆماری کازاخستان و کابینەی وەزیرانی کۆماری قرغستان سەبارەت بە هەماهەنگی لە گەڕان و فریاگوزاریی فڕۆکەوانی" دەرکرد.

"ئامانجەکانی ڕێککەوتنەکە بریتین لە پتەوکردنی هەماهەنگی نێوان خزمەتگوزاری گەڕان و فریاگوزاری هەردوو وڵات، هاوبەشکپێردنی زانیاری لەسەر ڕووداوەکانی فڕۆکە، هەروەها گرتنەبەری ڕێوشوێنی گەڕان بەدوای فڕۆکە کەوتووەکان، سەرنشین و تیمی فڕۆکەوانی، ئەنجامدانی مەشقی هاوبەشی خزمەتگوزاری گەڕان و فریاگوزاری دوو لایەنە، وە ئاڵوگۆڕی زانیاری و ئەزموون." وەزیری گواستنەوەی کازاخستان مارات کاراباییڤ ئاماژەی بەوەدا.

ئۆپەراسیۆنەکانی گەڕان و ڕزگارکردن پەیوەستن بە ستاندارد و ڕاسپاردەکانی ڕێکخراوی فڕۆکەوانی مەدەنی نێودەوڵەتی.

هەروەها واژۆکارانی ڕێککەوتنەکە ڕاهێنانی گەڕان و ڕزگارکردنی هاوبەش ئەنجام دەدەن و زانیاری و شارەزایی هاوبەش دەکەن. هەروەها، ڕێککەوتنەکە هانی هاوکاری یەکتر دەدات لەسەر داوای هەر لایەنێک لە کاتی ئەرکەکانی گەڕان و ڕزگارکردندا.

سەرچاوەکان: Vlast.kz, Inform.kz, Trend.az

کازاخستان و پاسەوانی نیشتمانیی ئاریزۆنا گەیشتن بە هاوبەشی 30 ساڵە

دەستەی یونیپاس

بالێۆزی کازاخستان لە ئەمریکا یێرژان ئاشیکبایێف لەگەڵ گۆرانیبێژانی کۆنسێرتی کازاخستان سەردانی شاری فۆنیکسی ویلایەتی ئاریزۆنایان کرد بۆ یادکردنەوەی هاوبەشی 30 ساڵەی نێوان کازاخستان و پاسەوانی نیشتمانیی ئەریزۆنا لەژێر بەرنامەی هاوبەشی ویلایەتیی ئەمریکا (SPP).

لە چوارچێوەی بەرنامەکەدا، بەرپرسانی کازاخستان و ئەمریکا لە نێوان 30ی تشرینی دووەم تا 3ی کانونی یەکەمی 2023 بەشدارییان لە بۆنە کەلتوورییەکان، پێشانگە گشتییەکان و کۆنسێرتێک لە شاری فۆنیکس کرد. لە میانی وتارەکەیدا، باڵیۆز ئاشیکبایێف سوپاسگوزاری خۆی دەربڕی بۆ 30 ساڵ لە هاوبەشیی سەرکەوتوو کە هۆکار بوو لە بەهێزکردنی پەیوەندییەکانی نێوان کازاخستان و پاسەوانی نیشتمانیی ئاریزۆنا.

فەرماندەی پاسەوانی نیشتمانیی ئەریزۆنا فەریقی یەکەم کێری مولنبێک ستایشی گەشەسەندنی هاوبەشی لەگەڵ کازاخستان کرد و ئاماژەی بەوەدا کە ئەو وڵاتە لەنێوان 13 وڵاتی سەرەتای هاوبەشی نێودەوڵەتیدا بوو لەژێر بەرنامەی SPP.

هەروەها باڵیۆز ئاشیکبایێف لەگەڵ پارێزگاری ویلایەتی ئاریزۆنا و سەرۆکی ئەنجومەنی نوێنەرانی ویلایەت و بازرگانانی ئەمریکا کۆبوونەوەی ئەنجامدا. ئاسۆی هاوکاری قووڵتر لە کۆمەڵێک بواردا تاوتوێ کرا. باڵیۆز ئاشیکبایێف کردنەوەی کونسوڵخانەی فەخری کازاخستانی لە ویلایەتی ئاریزۆنا ڕاگەیاند، بە ئامانجی فراوانکردنی پەیوەندییە سیاسی، ئابووری، کەلتووری و مرۆییەکان لەگەڵ ویلایەتەکە.

بەرپرسانی کازاخستان و ئەمریکا بە بۆنەی 30 ساڵەی هاوبەشییەکە بەیاننامەیان بڵاوکردەوە. ئەم بەڵگەنامانە دان بە هەماهەنگی سەرکەوتووی نێوان کازاخستان و ئەمریکادا دەنێن لە سەرانسەری کۆمەڵێک بواردا، بەلەخۆگرتنی پەروەردەی پیشەیی، پەیوەندییە ئابووری و بازرگانییەکان. سەرچاوەکان: Inform.kz, Gov.kz

سەربازێکی هێزی تایبەتی کازاخستان بە لێزانی چەکێک تێکدەخاتەوە لە کاتی نمایشی لێهاتوویی لە پێشبڕکێی باشترین جەنگاوەری پاسەوانی نیشتمانیی ئاریزۆنای 2024.
پاسەوانی نیشتمانیی ئاریزۆنا سەر بە سوپای ئەمریکا

حوسییەکان مەترسی کارەساتی ژینگەیی لە دەریای سووردا دروست دەکەن

دەستەی یونیپاس

هێرشە ناياساييەكانی حوسییەكان لە دەریای سوور نەک هەر پشێوی لە ناوچەکەدا بڵاوکردووەتەوە بەڵکو هەڕەشەی دروستکردنی قەیرانی ژینگەییان بۆ وڵاتانی دراوسێش دروستکردووە.

لە 2ی ئەیلولی 2024 حوسییەکانی سەر بە ئێران بە دوو مووشەکی بالیستی و سیستەمی ئاسمانی بێ کارمەند هێرشیان کردە سەر دوو کەشتی هەڵگری نەوتی خاو بە ناوەکانی Blue Lagoon I و ئەمجەد، هەردوو کەشتییەکەیان پێکا.

دوو هەفتە بەرلەوە حوسییەکان هێرشیان کردە سەر کەشتیی Delta Sounion و ئاگریان تێبەردا، بەڵام دەرکەوت ئۆپەراسیۆنەکانی ڕزگارکردنی ئەو کەشتییە ناسەلامەتن و لە 4 ـی ئەیلولدا هەڵوەشێنرایەوە، ئەمەش بەگوێرەی ماڵپەڕی جیهانی کارگۆ نیوز. کەشتیەکان پێکەوە زیاتر لە 3 ملیۆن گاڵۆن نەوتی خاوی هەڵگرتبوو.

لە مانگی شوباتدا، تاقمە تیرۆریستییەکە لە دەریای سووردا لە کەشتیی Rubymarـیان دا. لەگەڵ دەستپێکردنی نوقمبوونی کەشتییەکە، تیمی کەشتییەکە بەرەو جیبۆتی هەڵهاتن و 21 هەزار تەن پیتێنەری گۆگرداتی فۆسفاتی ئامۆنیۆم.

هەرچەندە ئەحمەد بن موبارەک وەزیری دەرەوەی یەمەن هۆشداری دا سەبارەت بە زیانەکانی ژینگە بەهۆی دەردانی ئەو ماددە کیمیاییانە، بەڵام Rubymar لە مانگی ئازاری 2024 لە دەریای سووردا نوقم بوو.

کارەساتە ژینگەییەکانی دیکە بە کەمی ڕێگرییان لێکرا. لە مانگی کانونی دووەمی ساڵی 2024 تانکەری M/T Pollux کە نەوتی خاوی هەڵگرتبوو، بە مووشەکێکی حوسییەکان هێرشی هێرشی کرایە سەر. تیمی کەشتییەکە توانیان کەشتییە زیانلێکەوتووەکە ڕزگار بکەن پێش ئەوەی هیچ نەوتێک بچێتە ناو دەریا.

وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا ئەنسارولڵای، کە بە شێوەیەکی باو بە حوسییەکان ناودەبرێت، وەکو گروپێکی تایبەتی تیرۆریستی جیهانی دەستنیشانکرد.

لە تشرینی دووەمی 2023ەوە حوسییەکان هێرشی بێ وێنەیان بۆ سەر کەشتییە دەریاییە نێودەوڵەتییەکان لە دەریای سوور و کەنداوی عەدەن ئەنجام داوە، هەروەها هێزی سەربازیی لەو ناوچەیە بۆ دڵنیابوون لە سەلامەتی و ئاسایشی کەشتییە بازرگانییەکان جێگیر کراون.

دەستنیشانکردنەکەی وەزارەتی دەرەوە بەوردی داڕێژراوە بۆ ئەوەی برگەکانی یارمەتی مرۆیی لەخۆبگرێت. بەگوێرەی ئاماری نەتەوە یەکگرتووەکان، زیاتر لە 18.2 ملیۆن کەس، نیوەی دانیشتوانی یەمەن، پێویستیان بە یارمەتی مرۆیی هەیە لە قەیرانی ئابووری، برسیەتی و ئاوارەبووندا.

سەرچاوەکان: USCENTCOM، ڕۆیتەرز، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا، وەزارەتی گەنجینەی ئەمریکا

تیمێکی نێودەوڵەتی نموونەی ئاو لە نزیک کەشتیی ڕوبیمار وەردەگرن، کە کەشتییەکی بارهەڵگری پڕ لە پیتێنەرە کە بە شێوەیەکی نایاسایی بەهۆی مووشەکێکی حوسییەکان لە کەناراوەکانی یەمەن نوقم بووە. AFP/گێتی ئیمەیجس

هێزەکانی ئاسایشی عێراق پابەندن بە بنبڕکردنی پاشماوەی داعش

دەستەی یونیپاس

لە ئۆپەراسیۆنێکی پێشوەختەدا بە ناوی "بەڵێنی ڕاستی"، هێزە چەکدارەکانی عێراق لە مانگی ئازاری 2024دا چەند ئەندامێکی چالاکی داعشیان لە پارێزگاکانی ئەنبار، دیالە، کەرکوک و سەڵاحەدین لەناوبرد.

لانیکەم 10 تیرۆریست کوژران، لەنێویاندا والی (بەرپرس) ی جەزیرە و ئەلبەعاج، دوو لە یاریدەدەرەکانی، هەروەها دوو کەسی دیکە لە قەزای ڕاوە لە هێرشێکی ئاسمانیدا کوژران.

عێراق فەرمانی ئەو هێرشانەی دەرکرد، دوای ئەوەی هەواڵگری پشتڕاستیان کردەوە کە داعش پیلانی هێرشکردن لە مانگی ڕەمەزاندا دادەڕێژێت.

ئەو گرووپە تیرۆریستییە لە ڕێگەی چڕکردنەوەی هێرشەکان لە کاتی بۆنە ئایینییەکاندا هەوڵی هاندانی لایەنگران دەدەن و هاووڵاتییان دەتۆقێنن بۆ ئەوەی بیانکەن بە گژ حکومەت و هێزەکانی ئاسایش.

لە دوای شکستی لەدەستدانی خاک لە مانگی کانونی یەکەمی 2017 لەلایەن هێزە چەکدارەکانی عێراقەوە بە پشتیوانی هاوپەیمانییەکی جیهانی بە سەرۆکایەتی ئەمریکا، داعش هەوڵیدا خۆی کۆبکاتەوە و لە هەمان کاتدا هێرشی وردە وردەی لاواز بۆ سەر ئامانجە سەربازی و مەدەنییەکان دەستپێکرد. هێزەکانی ئاسایشی عێراق بەردەوامن لە ڕاوەدوونانی پاشماوەکانی داعش، بەدوایاندا تا دەگاتە حەشارگەکانی بیابان و چیاکان.

لە مانگی کانونی دووەمی ساڵی 2024دا، لە ڕاپۆرتی 18 ـەمینی دوو ساڵەی سکرتێری گشتی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان سەبارەت بە داشدا هاتووە:

"تواناکانی گرووپەکە لە ناوچە سەرەکییەکانی عێراق و سوریادا هێشتا لە لەناوچووندایە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا وەکو یاخیبوونێکی چەکداری لە ناوچە دوور و گوندنشینەکاندا بە کۆی گشتی هێزەکەی کە لە نێوان 3,000 بۆ 5,000 چەکدار لەم وڵاتانەدا، بەشێوەیەکی چڕی کەم بەردەوام بوو لە چالاکییەکانی".

سەرچاوەکان: نەتەوە یەکگرتووەکان، ئەلحورە، ئەلشەرق ئەلئەوسەت

ڕێپێوانێکی هێزە چەکدارەکانی عێراق لە گۆڕەپانی ئاهەنگە گەورەکان لە بەغدا لەمیانی نمایشی ڕۆژی سوپا لە مانگی کانوونی دووەمی 2024. AFP/گێتی ئیمەیجس

پاکستان و ئەمریکا مەشقی گەورەی دەریایی ئەنجام دەدەن

کاروباری گشتی فەرماندەیی ناوەندی هێزی دەریایی ئەمریکا

هێزە دەریاییەکانی پاکستان و ئەمریکا لە مانگی ئاياری 2024دا مانۆڕی مەشقی دوولایەنەی چوار ڕۆژەی 'یەکێتی هاندراوی 2024' ـیان لە کەراچی تەواو کرد.

'یەکێتی هاندراو' سەرنجی لەسەر ئۆپەراسیۆنەکانی قەدەغەکردنی دەریایی؛ فرێدانی یاسایی تەقەمەنی؛ تاکتیک و تەکنیک و ڕێکارەکانی بەرپەرچدانەوەی مین؛ و ئاسایشی بەندەرەکان بوو. ئەم مانۆڕە دەرفەتی بۆ باشترکردنی ئامادەیی، بەرزکردنەوەی ئاسایش و سەقامگیری دەریایی و پێشخستنی ئازادی کەشتیوانی لە ناوچەی ئۆپەراسیۆنەکانی کەشتیگەلی پێنجەمی ئەمریکادا ڕەخساند.

"مەشقەکانی هاوشێوەی 'یەکێتی هاندراو' بەردەوامن لە باشترکردنی ئامادەیی و هەماهەنگیمان لە بواری دەریاییدا."عەقیدی هێزی دەریایی ڕۆبەرت پۆرتێر، فەرماندەی هێزی ئەرکی 52 ـی هێزە دەریاییەکانی ئەمریکا ڕیگەیاند. "پاکستان هاوبەشێکی گرنگە، ئێمە شەرەفمەندین بە میواندۆستییان هەم لە کاتی ئەم مەشقانە و هەم لە پێشینەکاندا. بەوپەڕی خۆشحاڵییەوە دەڕوانینە دەرفەتەکانی داهاتوو دەکەین بۆ کارکردن لەگەڵ هاوبەشێکی گرنگی وەک پاکستان.

تیمێکی بەشداریکردنی دەریایی پاسەوانی کەناراوەکانی ئەمریکا، تیمێکی ئاسایشی دژە تیرۆری کەشتیگەلی هێزی پیادەی دەریایی ئەمریکا، تیمێکی کاروباری مەدەنی و تیمێکی گەشتیاری بۆ پووچەڵکردنەوەی مین و تیمی ژێرەدەریایی بەشدارییان لە یەکێتی هاندراو کرد.

وەک مەشقێکی گەورەی دوولایەنە، 'یەکێتی هاندراو' هەماهەنگیی نێوان پاکستان و هێزە چەکدارەکانی ئەمریکا بۆ بەرزڕاگرتنی ڕێکخستنی نێودەوڵەتی لەسەر بنەمای یاساکان کە پشتگیری لە جوڵەی ئازادی بازرگانی لە ڕێڕەوی ئاویی گرنگی ستراتیژی ناوچەکەدا دەکات.

ڕووبەری ئۆپەراسیۆنەکانی کەشتیگەلی پێنجەمی ئەمریکا نزیکەی 2.5 ملیۆن میل چوارگۆشە لەخۆدەگرێت و کەنداوی عەرەبی، کەنداوی عومان، دەریای سوور، بەشێک لە زەریای هیندی و سێ خاڵی گرنگ لە گەرووی هورمز، کەناڵی سوێس و باب ئەلمەندەب لەخۆدەگرێت.

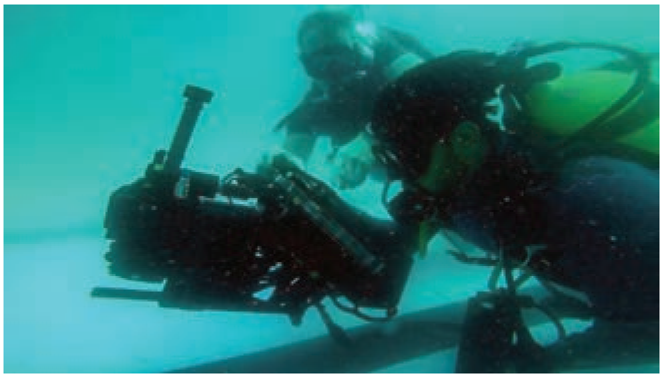

ژێردەریاییەکی هێزی دەریایی پاکستان لەگەڵ ڕاهێنەرێکی هێزی دەریایی ئەمریکا لە یەکێتی هاندراوی 24 سۆنەری دەستی بەکاردەهێنێت، کە مەشقێکە لە نێوان پاکستان و فەرماندەیی ناوەندی هێزی دەریایی ئەمریکا لە کەراچی بەڕێوەدەچێت.

عەریف. جولیۆ هێرناندێز/ سوپای ئەمریکا

تورکمانستان پەیڕەوی لە ڕێککەوتنی ئاسایشی ئەتۆمی دەکات

دەستەی یونیپاس

تورکمانستان بە فەرمی بەشداری لە کۆنفرانسی نێودەوڵەتیدا کرد کە مەبەست لێی دەستەبەرکردنی ئاسایش و سەلامەتی بوو لە ئەگەری ڕوودانی کارەساتی ناوکی یان تیشکی.

لە مەراسیمێکدا لە ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆم لە ڤییەنای پایتەختی نەمسا، بەرپرسانی حکومەتی تورکمانستان بەڵگەنامە واژۆکراوەکانیان پێشکەش کرد کە وڵاتەکەیان بەستەوە بە مەرجەکانی ڕێککەوتننامەکە لەسەر ئاگادارکردنەوەی پێشوەختە بۆڕووداوی ئەتۆمی و ڕێککەوتننامەی هاوکاری لە حاڵەتی ڕووداوی ئەتۆمی یان فریاگوزاری تیشکی.

ئەم ڕێککەوتننامانە لە ساڵی 1986 پەسەند کراون و مەرجیان هەیە کە وڵاتان بەخێرایی و کاریگەرانە زانیاری هاوبەش بکەن و هاوکاری یەکتر بکەن لە کاتی ڕووداوێکی ئەتۆمی یان تیشکدانەوە کە دەکرێت مەترسی لەسەر تەندروستی گشتی و ژینگەی دەرەوەی سنوورەکان دروست بکات.

نوێنەری نیشتەجێی تورکمانستان لە ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆمی هێمرا ئامانئازارۆڤ، چەپ، لە کاتی سەردانێکیدا بۆ ڤیەنا، ئامرازی پەیوەستبوونی تورکمانستان ڕادەست دەکات. IAEA

ئەم پەیوەستبوونە هەنگاوێکی دیکەیە بۆ بەرزکردنەوەی هاوکارییەکانی نێوان تورکمانستان و IAEA. لە ساڵی 2016ەوە کە بەرپرسانی حکومەتی تورکمانستان پەیوەندییان بە ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆمی کردووە، لە ڤیەننا لەگەڵ نوێنەران کۆدەبنەوە بۆ تاوتوێکردنی پرسەکانی ستاندەرە نێودەوڵەتییەکان سەبارەت بە سەلامەتی ئەتۆمی و تیشکدانەوە.

تورکمانستان دەوڵەمەندە بە گازی سروشتی، هیچ کارەبایەک لە کورە ئەتۆمییەکانەوە بەرهەم ناهێنێت.

هەروەها لەسەر ڕێوشوێنی مۆدێرنکردنی یاسا نیشتمانییەکان سەبارەت بە بابەتە ئەتۆمییەکان بەگوێرەی ستاندەرە جیهانییەکان ڕێککەوتن.

سەرچاوەکان: ئازرو نیوز، OECD، ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆم، Sng.fm، Turkmenistan.ru

ناتۆ جەخت لە هاوبەشي ئاسايش لەگەڵ ئۆزبەكستان دەكاتەوە

دەستەی یونیپاس

شاندێکی ناتۆ لە دوای گۆرانی داینامیکی ئاسایش لە ناوچەکەدا بۆ دووپاتکردنەوەی هاوبەشیی هاوپەیمانییەکە لەگەڵ تاشقەند سەردانی ئۆزبەکستانی کرد.

بەڕێوەبەری گشتیی دەستەی ئەرکانی سوپای فرەنەتەوەیی ناتۆ فەریق جانوس ئادەمچیک تیشکی خستە سەر بەشداریکردن و هاوکاری بەردەوامی ناتۆ لەگەڵ ئۆزبەکستان، لەنێویاندا بەشداریکردنی بەردەوامی وڵاتەکە لە دەستپێشخەری هاوبەشی بۆ ئاشتی.

"ناتۆ پابەندە بە پاراستنی وتووێژی سیاسی بەهێز و هاوکاری کرداری لەگەڵ ئۆزبەکستان. ئەم هاوبەشییە بۆ پێشخستنی ئاسایش و سەقامگیری لە ناوچەکەدا زۆر گرنگە و تیشک دەخاتە سەر پابەندبوونمان بۆ چارەسەرکردنی ئاستەنگە هاوبەشەکان و هەروەها گەشەپێدانی پێشهاتە ئەرێنییەکان لە ناوچەی ئاسیای ناوەڕاست،" فەریق ئادەمچیک ڕایگەیاند.

فەریق ئادەمچیک سەردانەکەی بۆ ئۆزبەکستان بە چاوپێکەوتن لەگەڵ جێگری وەزیری بەرگری بۆ کاروباری پەروەردەیی و ئایدیۆلۆژی، لیوا هەمدەم کارشیێف، دەستپێکرد. لە ئەکادیمیای هێزە چەکدارەکانی کۆماری ئۆزبەکستان، بەڕێوەبەری گشتی وتارێکی سەبارەت بە دابینکردنی خزمەتگوزاریی جیهانی و چوارچێوە هاوکارییەکانی ناتۆ پێشکەش کرد. ناوبراو ستایشی ئۆزبەکستانی کرد کە لە ساڵانی نەوەدەکانەوە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئاستەنگە هاوبەشەکان و پاراستنی ئاسایشی هاوبەش و بەها هاوبەشەکان، دان بە بەهای کارکردنی پێکەوەییدا دەنێت.

لە گەشتکردن بۆ دەوروبەری پایتەخت، ژەنەراڵەکەی ناتۆ و شاندەکەی گەشتیان بۆ ناوەندی ڕاهێنانی شاخی چیمیۆن کرد، کە یەکێکە لە پێنج دامەزراوەی ڕاهێنانی شاخاوی ئۆزبەکستان. فەرماندەی ئۆزبەکستان باسی لەوە کرد کە چۆن 300 سەرباز ساڵێک بە ڕاهێنانی تایبەتمەند لەو ناوەندەدا بەسەر دەبەن.

سەردانەکە بۆ ناوەندی ڕهێنانی ئاشتیی هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان زیاتر جەختی لەسەر بەشداریکردنی بەردەوامی ئۆزبەکستان بۆ ئاشتی کردەوە.

وەک نیشانەی فراوانبوونی پەیوەندییەکان، پسپۆڕانی سەربازی ناتۆ لە مانگی نیسانی 2024دا ڕاهێنانیان بە کادیرانی سوپای ئۆزبەکستانی کرد. بەگوێرەی وەزارەتی بەرگری ئۆزبەکستان، پسپۆڕانی ناتۆ "وانەی مەشق لەسەر ژمارەیەک بابەت" لە ناوەندێکی پسپۆڕی ڕاهێنانی سوپای ئەمریکا ئەنجامداوە.

سەرچاوەکان: وەزارەتی بەرگریی ئۆزبەکستان، ناتۆ

هێزە دەریاییە میرییەکانی قەتەڕ بەشداری لە پیشەسازی بەرگری دەریاییدا دەکەن

دەستەی یونیپاس

مۆدێلێکی فڕۆکەیەکی جەنگی قەتەڕی لە کاتی پێشبڕکێی DIMDEX 2024 لە ناوەندی کۆنگرە نیشتمانییەکانی قەتەڕ لە دۆحە نمایش دەکرێت.

AFP/گێتی ئیمەیجس

قەتەڕ لە مانگی ئازاری 2024 میوانداری هەشتەمین پێشانگە و کۆنفرانسی نێودەوڵەتی بەرگری دەریایی دۆحەی کرد (DIMDEX) بۆ تیشک خستنە سەر ڕێگاکانی پاراستنی کەشتیوانی لە ناوچەکەدا.

ئەم چالاکییە کە دوو ساڵ جارێک لە ماوەی سێ ڕۆژدا بەڕێوەدەچێت، سەکۆیەکە بۆ پسپۆڕانی پیشەسازی و بەرپرسانی سەربازی و حکومی بۆ نمایشکردنی بەرهەمەکان و ئاڵوگۆڕی بیرۆکە و گفتوگۆکردن لەسەر ئاستەنگ و دەرفەتەکان لە بواری بەرگری دەریایی.

دوو سەد کۆمپانیا بەرهەمەکانیان لە نۆ چادرگا نمایش کرد کە وڵاتانی وەک قەتەڕ، ئەمریکا، بەریتانیا، ئیتاڵیا، فەرەنسا و ئەڵمانیا تێیدا بەشداربوون. هەروەها وڵاتان کەشتی جەنگی و ژێردەریاییەکانیان لە بەندەری حەمەد لە کەنداوی عەرەبی نمایش کرد.

هەروەها نوێنەری هێزی دەریایی، هێزی ئاسمانی، بەرگری ئاسمانی، هێزی زەمینی و کۆلێژە سەربازییەکانی قەتەڕ بەشدارییان کرد.

DIMDEX 2024 کۆنفرانسێکی بە ناوی "ئاسۆی گەشەی ئابووری لە ژێر ڕۆشنایی ئاستەنگە ئاسایشییەکان و کاریگەرییە جیهانییەکانیان" کردەوە. ئامادەبووان باسیان لە ئاڵنگاریی نێودەوڵەتی کرد کە پەیوەندییان بە ئاسایشی دەریاییەوە هەیە، لەوانە چەتەی دەریایی، قاچاخچێتی، بازرگانیکردن بە مرۆڤ، ئاسایشی بەندەر، ڕێڕەوی کەشتیوانی و ئاسایشی کێبڵەکانی پەیوەندی ژێر ئاو.

هێزی دەریایی میری قەتەڕ (QANF) هەوڵ دەدات تواناکانی خۆی بۆ پاراستنی بەرژەوەندییە دەریاییەکان و کەناراوەکانی وڵاتەکە بەرزبکاتەوە. QANF نیمچە کەشتیگەلێکی کەشتییە دەریاییەکان، بەلەمی دەوریە، کەشتی جەنگی بچووک و کەشتییە پشتیوانییەکان بەڕێوەدەبات کە بە سیستەمی گەشتیاری مۆدێرن و چەک و پەیوەندییەکان ئامێربەندکراون.

لیوا ڕوکن عەبدوڵڵا حەسەن ئەلسولەیتی، فەرماندەی QANF ڕایگەیاند، DIMDEX لە ساڵی 2008ەوە کە دەستی بەکارەکانی کردووە، بەردەوام ناوبانگی خۆی بەرزکردووەتەوە و خزمەت بە خواست و ئاواتەکانی قەتەڕ دەکات بۆ ئەوەی ببێتە سەرکردەیەکی ئاسایشی.

قەتەڕ هاوبەشییەکی بەهێزی بەرگری لەگەڵ ئەمریکا هەیە و لە ساڵی 2009ەوە میوانداری بارەگای پێشەوەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکای کردووە لە بنکەی ئاسمانی ئەلعودەید.

سەرچاوەکان: ئەلرایە، بەرگری و وێستگەی ئاسمانی کۆنگسبێرگ، ئەلجەزیرە، ئاژانسی هەواڵی قەتەڕ

هاوبەشيی بەحرەین و ئەمریکا دەگاتە ئاستێ نوێ

دەستەی یونیپاس

لە مانگی ئازاری 2024، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا گرێبەستێکی پێشبینیکراوی بە بەهای 2.2 ملیار دۆلار پەسەند کرد بۆ فرۆشتنی 50 تانکی جەنگیی M1 Abrams و ئامێرەکانی دیکە بە شانشینی بەحرەین.

دەزگای هاوکاری ئاسایشی بەرگری ئەمەریکا لە ڕاگەیەنراوێکی ڕۆژنامەوانیدا ئاماژەی بەوەدا : "ئەم فرۆشتنە پێشنیارکراوە پاڵپشتی لە سیاسەتی دەرەوە و ئامانجەکانی ئاسایشی نەتەوەیی ئەمریکا دەکات بە یارمەتیدان بۆ باشترکردنی ئاسایشی هاوپەیمانێکی گەورەی دەرەوەی ناتۆ کە هێزێکی گرنگە بۆ سەقامگیری سیاسی و پێشکەوتنی ئابووری لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا".

سەردانی شازادەی جێنشینی شاهانە و سەرۆک وەزیرانی بەحرەین سەلمان بن حەمەد ئەلخەلیفە بۆ واشنتۆن لە ئەیلوولی 2023 گەیشتە لوتکە بە دەستپێکردنی ڕێککەوتنی یەکگرتنی گشتگیر و خۆشگوزەرانی ئاسایشی گشتگیر (C-SIPA) لەگەڵ بەحرەین لەلایەن ئەمریکاوە.

C-SIPA هاوکاری لە سەرانسەری کۆمەڵێک بواردا وەک بەرگری و ئاسایش، زانست، تەکنەلۆژیا و بازرگانی بەرەوپێش دەبات.

هاوبەشی نێوان بەحرەین و ئەمریکا دەگەڕێتەوە بۆ ساڵی 1971، کاتێک پەیوەندییە دیپلۆماسییەکانی نێوان ئەو دوو وڵاتە دوای سەربەخۆیی بەحرەین لە بەریتانیا دامەزرا. لە ساڵی 1995ەوە بەحرەین میوانداری کەشتیگەلی 5ـەمی هێزی دەریایی ئەمریکا و فەرماندەیی ناوەندی هێزە دەریاییەکانی ئەمریکا دەکات و بەشداری لە هاوپەیمانییە سەربازییەکان بە سەرکردایەتی ئەمریکا دەکات.

هەروەها وڵاتەکە ئەندامێکی سەرسەختی ئەنجومەنی هاوکاری کەنداوە و لە کاتی ناخۆشیدا پشتیوانی لە دەوڵەتە هاوبەشەکانی وەردەگرێت.

بەحرەین ئەندامێکی دانبراوە لە هەوڵە نێودەوڵەتییەکانی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر. پاڵپشتی هێزی هاوکاریی ئاسایشی نێودەوڵەتی لە ئەفغانستان کرد. هەروەها ئەندامێکی سەرەکی هێزە دەریاییە یەکگرتووەکانە بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و چەتەی دەریایی و قاچاخچیەتی لە دەریادا.

لەم دواییانەدا بە ئاشکرا پشتگیری ئەمریکای کرد لە ئۆپەراسیۆنی پاسەوانی خۆشگوزەرانی بۆ پاراستن لە هێرشەکانی حوسییەکان لە نزیک یەمەن لە دەریای سوور.

سەرچاوەکان: asharq.com، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا، کۆشکی سپی، Breaking Defense

کەشتیی هێزی دەریایی شاهانەی بەحرەین عەبدولڕەحمان ئەلفازل لە نزیک فرۆکەیەکی بێ فرۆکەوانی هێزی دەریایی ئەمریکا بەناو ئاودا دەڕوات لە ماوەی ڕاهێنانێک لە کەنداوی عەرەبی. AFP/گێتی ئیمەیجس

گۆڤاری یونیپاس بەخۆڕایی بۆ ئەو لایەنانە دابین دەکرێت کە پەیوەستن بە پرسەکانی ئاسایش لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوری ئاسیا و ئاسیای ناوەڕاست.

هاوبەشیپێکردنی زانیاری

بیبەخشە بە یونیپاس

هەر بیرۆکەی چیرۆکێك، نامە بۆ سەرنووسەر، وتاری هزری، وێنە و ناوەڕۆێکی تر بنێرە بۆ دەستەی سەرنووسەرانی یونیپاس لەCENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

ئامۆژگاریی پێشکەشکردن

- وا پەسەندترە بابەتی پێشکەشکراو بە زمانی ڕەسەنی خۆت بێت. یونیپاس خۆی وەرگێڕان دابیندەکات.
- نابێت وتار لە 1,500 وشە زیاتربێت.
- تکایە با هەر پێشکەش کردنێك ژیاننامەیەکی کورت و زانیارییەکانی پەیوەندیکردن لەخۆبگرێت.
- پێویستە قەبارەی فایلی وێنە بە لایەنی کەمەوە 1 مێگابایت بێت.

مافەکان

نووسەرەکان خاوەنی هەموو مافەکانی کەرەستە ڕەسەنەکانی خۆیانن. لەگەڵ ئەوەشدا، ئێمە مافی پێداچوونەوەمان هەیە بە وتارەکاندا بۆ ئەوەی پێویستییەکانی شێواز و پانتاییان تێدا بەرجەستە ببێت. پێشکەشکردنی وتار زامنی بڵاوکردنەوەی ناکات. بە بەشداریکردن لە یونیپاس، ئەوە دەگەیەنێت کە تۆ ڕازیت بەو مەرجانە.

بۆ بەشداریکردنی **بێبەرامبەر** ئیمەیڵمان بۆ بنێرە بۆ CENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

یاخود نامەمان بۆ بنێرە بۆ:
Unipath
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621 USA

تکایە با ئەمە ناوی خۆت، پیپیشەکەت، ناونیشان و پلەکەت، ناونیشانی پۆستە و ناونیشانی ئیمەیڵەکەت لەخۆبگرێت.

HTTPS://UNIPATH-MAGAZINE.COM/KU